

Grozījumi:

03.08.2000. likums / LV, 298/299, 23.08.2000. / Stājas spēkā 03.08.2000.
10.05.2001. likums / LV, 83, 30.05.2001.; Ziņotājs, 12, 21.06.2001. / Stājas spēkā 01.06.2001.
17.03.2005. likums / LV, 52, 01.04.2005.; Ziņotājs, 8, 28.04.2005. / Stājas spēkā 15.04.2005.
26.05.2005. likums / LV, 94, 15.06.2005.; Ziņotājs, 13, 14.07.2005. / Stājas spēkā 29.06.2005.
05.06.2008. likums / LV, 96, 20.06.2008.; Ziņotājs, 14, 24.07.2008. / Stājas spēkā 04.07.2008.
04.12.2008. likums / LV, 200, 23.12.2008.; Ziņotājs, 2, 29.01.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
12.06.2009. likums / LV, 96, 19.06.2009.; Ziņotājs, 14, 23.07.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
13.05.2010. likums / LV, 82, 26.05.2010. / Stājas spēkā 09.06.2010.
17.06.2010. likums / LV, 106, 07.07.2010. / Stājas spēkā 08.07.2010.
17.02.2011. likums / LV, 36, 04.03.2011. / Stājas spēkā 18.03.2011.
22.09.2011. likums / LV, 161, 12.10.2011. / Stājas spēkā 26.10.2011.
08.11.2012. likums / LV, 186, 27.11.2012. / Stājas spēkā 11.12.2012.
13.03.2014. likums / LV, 60, 25.03.2014. / Stājas spēkā 26.03.2014.
11.02.2016. likums / LV, 37, 23.02.2016. / Stājas spēkā 08.03.2016.
11.02.2016. likums / LV, 37, 23.02.2016. / Stājas spēkā 08.03.2016.
03.03.2016. likums / LV, 52, 15.03.2016. / Stājas spēkā 29.03.2016.
12.04.2018. likums / LV, 76, 17.04.2018. / Stājas spēkā 18.04.2018.
03.10.2019. likums / LV, 212, 18.10.2019. / Stājas spēkā 01.11.2019.
17.10.2019. likums / LV, 214, 22.10.2019. / Stājas spēkā 23.10.2019.
14.11.2019. likums / LV, 240, 28.11.2019. / Stājas spēkā 01.01.2020.
21.01.2021. likums / LV, 22, 02.02.2021. / Stājas spēkā 16.02.2021.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Enerģētikas likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **atjaunojamie energoresursi** — vēja, saules, ģeotermālā, viļņu, paisuma un bēguma, ūdens enerģija, kā arī aerotermālā enerģija (siltumenerģija, kura uzkrājas gaisā), ģeotermālā enerģija (siltumenerģija, kura atrodas zem cietzemes virsmas) un hidrotermālā enerģija (siltumenerģija, kura atrodas virszemes ūdeņos), atkritumu poligonu un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu gāzes, biogāze un biomasas;

2) **autonomais ražotājs** — komersants, energoapgādes komersants vai fiziskā persona, kas ražo elektroenerģiju, siltumenerģiju vai dzesēšanai nepieciešamo enerģiju nolūkā patērēt to paša vajadzībām vai lokālās siltumapgādes vai aukstumapgādes vajadzībām;

3) **balansēšana** — sistēmas operatora organizēts process, kas nodrošina ikbrīža līdzsvaru starp sistēmā

ievadīto enerģiju un no sistēmas izvadīto enerģiju;

4) **bioloģiskais šķidrās kurināmais** — no biomasas iegūta šķidrā degviela, kuru izmanto elektroenerģijas vai siltumenerģijas ražošanai, bet neizmanto un nav paredzēts izmantot par degvielu transportlīdzekļos;

4¹) **centralizētā aukstumapgādes sistēma** — aukstuma avotu, pārvades un sadales aukstumapgādes tīklu un dzesēšanai nepieciešamās enerģijas lietotāju kopums, kas saskaņoti ražo, pārveido, pārvada, sadala un patērē dzesēšanai nepieciešamo enerģiju;

4²) **centralizētā siltumapgādes sistēma** — siltumavotu, pārvades un sadales siltumtīklu un siltumenerģijas lietotāju kopums, kas saskaņoti ražo, pārveido, pārvada, sadala un patērē siltumenerģiju;

5) **dabasgāzes krātuve** — virszemes vai pazemes objekts, kuru izmanto dabasgāzes (tostarp sašķidrinātās dabasgāzes) uzglabāšanai, izņemot ražošanā izmantotās daļas un iekārtas, ko izmanto tikai pārvades sistēmu operatori;

6) **drošības rezerves** — naftas produktu rezerves, ko Latvija uztur noteiktā apjomā saskaņā ar šā likuma 72.panta prasībām, un dabasgāzes rezerves, ko Latvija uztur noteiktā apjomā saskaņā ar šā likuma 64.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto kārtību;

7) **energoapgāde** — enerģētikas jomā veicama komercdarbība, kuru ir nepieciešams licencēt vai reģistrēt un kura ietver elektroenerģijas vai siltumenerģijas ražošanu, elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dabasgāzes (tostarp sašķidrinātās dabasgāzes un biometāna) iepirkšanu, pārveidi, uzglabāšanu, pārvadi, sadali vai tirdzniecību;

8) **energoapgādes komersanta objekts** — energoapgādes komersantam piederoša vai tā lietošanā esoša manta (ēkas, būves, stacijas, iekārtas, ierīces, ietaises, tīkli, līnijas, cauruļvadu sistēma, cauruļvadi un to piederumi), kuru tieši izmanto energoapgādei;

9) **energoapgādes komersants** — licencēts vai reģistrēts komersants, kas nodarbojas ar energoapgādi;

10) **energoresursi** — apzinātie kurināmā krājumi un enerģijas avoti, kurus var izmantot tiešai lietošanai vai enerģijas iegūšanai;

10¹) **enerģētiskā nabadzība** — māsaimniecības lietotāja nespēja uzturēt mājoklī atbilstošu temperatūru vai izmantot energoapgādes komersantu sniegtos pakalpojumus, vai norēķināties par tiem zemas energoefektivitātes dēļ vai tādēļ, ka maksai par šiem pakalpojumiem ir augsts īpatsvars māsaimniecības ienākumos;

11) **enerģija** — prece ar noteiktu vērtību — iegūtā elektroenerģija vai siltumenerģija, kā arī dabasgāze (tostarp sašķidrinātā dabasgāze un biometāns);

12) **enerģijas lietotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas no energoapgādes komersantiem pērk un savām vajadzībām patērē konkrētā veida enerģiju vai kurināmo vai lieto to energoapgādē vai cita veida komercdarbībā;

13) **enerģijas pārvade** — energoapgādes veids, kas ietver enerģijas transportēšanu pa augsta sprieguma tīkliem vai augsta spiediena cauruļvadiem (izņemot transportēšanu pa sākumposma cauruļvadiem), lai piegādātu to attiecīgai sadales sistēmai vai tieši lietotājiem, izņemot enerģijas tirdzniecību;

14) **enerģijas ražošana** — energoapgādes veids, kas ietver energoresursu pārveidošanu lietošanai nepieciešamā enerģijā un dabasgāzes (tostarp biometāna) ieguvi;

15) **enerģijas sadale** — energoapgādes veids, kas ietver enerģijas transportēšanu pa vidēja un zema sprieguma tīkliem vai augsta, vidēja un zema spiediena cauruļvadiem, izņemot enerģijas tirdzniecību;

16) **enerģijas tirdzniecība** — energoapgādes veids, kas ietver enerģijas iepirkšanu pārdošanai un pārdošanu enerģijas lietotājiem;

17) **fiksēta maksājuma apjoma līgums** — līgums, kurā iekļauta pircēja un pārdevēja vienošanās, ka gadījumā, ja pircējs nevēlas saņemt visu līgumā noteikto preces apjomu, tas maksā par visu līgumā noteikto preces apjomu;

- 18) **galalietotājs** — enerģijas lietotājs, kurš pērk enerģiju izlietošanai paša vajadzībām (galapatēriņam);
- 19) **gazificētā objekta īpašnieks** — persona, kura ir ieguvusi gazificētā objekta īpašuma tiesības un atbilst Civillikumā vai Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā definētajam īpašnieka jēdzienam;
- 20) **gazificēts objekts** — dabasgāzes apgādes sistēmai pieslēgta būve vai tās daļa, kā arī iekārta;
- 21) **horizontālā integrācija** — viens energoapgādes komersants vai koncerns veic vismaz vienu no enerģijas ražošanas, pārvades, sadales, tirdzniecības vai dabasgāzes uzglabāšanas funkcijām un kādu darbību, kas nav saistīta ar energoapgādi;
- 22) **Inčukalna pazemes gāzes krātuve** — pazemes un virszemes objekts, kuru izmanto dabasgāzes uzglabāšanai un kurš atrodas Krimuldas, Inčukalna un Sējas novadā;
- 22¹) **individuālā aukstumapgādes sistēma** — atsevišķas ēkas aukstumapgādes sistēma, kas sastāv no dzesēšanas iekārtas, kura dzesē visu ēku, vai dzesēšanas iekārtām, kuras izmanto atsevišķu telpu dzesēšanai ēkā;
- 22²) **individuālā siltumapgādes sistēma** — atsevišķas ēkas siltumapgādes sistēma, kas sastāv no apkures iekārtas, kura apsilda visu ēku, vai apkures iekārtām, kuras izmanto atsevišķu telpu apsildīšanai ēkā;
- 22³) **koģenerācija** — tehnoloģiskais process, kurā lietderīgi izmantošanai vienlaikus ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju;
- 22⁴) **koģenerācijas iekārta** — iekārta vai iekārtu kopums, kas paredzēts vienlaicīgi elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai vienotā tehnoloģiskajā procesā. Koģenerācijas iekārtā neietilpst iekārtas, ko izmanto tikai siltumenerģijas ražošanai vai tikai elektroenerģijas ražošanai;
- 22⁵) **koģenerācijas režīmā saražotā elektroenerģija** — elektroenerģija, kas saražota procesā, kurš ir saistīts ar lietderīgās siltumenerģijas ražošanu, veicot aprēķinus saskaņā ar apstiprinātu metodiku;
- 23) **kurināmais** — nafta un naftas produkti, arī sašķidrinātā naftas gāze, dabasgāze, arī sašķidrinātā dabasgāze un biometāns, degakmens, degakmens gāze un eļļa, ogles, kūdra, kurināmā koksne un cita biomasa, tostarp bioloģiskais šķidrums kurināmais, kuru sadedzina enerģijas iegūšanai;
- 24) **kurināmā drošības rezerve** — energoapgādes komersanta īpašumā esošs noteikts kurināmā krājums, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu enerģijas lietotāju nepārtrauktu apgādi ar attiecīgā veida enerģiju;
- 25) **licence** — saskaņā ar likumu izsniegta speciāla atļauja, kas nosaka energoapgādes komersanta tiesības un pienākumu nodarboties ar energoapgādi licences darbības zonā;
- 26) **licences darbības zona** — licencē noteikta teritorija, kurā ir tiesīgs darboties konkrētais energoapgādes komersants un enerģijas lietotājs;
- 27) **lokālā aukstumapgāde** — autonoma ražotāja, valsts vai pašvaldības iestāžu īpašumā esoša aukstumapgādes sistēma, kas nodrošina dzesēšanai nepieciešamo enerģiju paša vajadzībām un citiem enerģijas lietotājiem, kuriem dzesēšanai nepieciešamā enerģija tiek sadalīta un piegādāta no dzesēšanas avota pa sadales aukstumapgādes cauruļvadu sistēmu vai bez tās;
- 28) **lokālā siltumapgāde** — autonoma ražotāja, valsts vai pašvaldības iestāžu īpašumā esoša siltumapgādes sistēma, kas nodrošina siltumenerģiju paša vajadzībām un citiem enerģijas lietotājiem, kuriem siltumenerģija tiek sadalīta un piegādāta no siltumavota pa sadales siltumtīkliem vai bez tiem;
- 29) **mājsaimniecības lietotājs** — galalietotājs, kurš pērk un izlieto enerģiju savā mājsaimniecībā paša vajadzībām (galapatēriņam), izņemot komercdarbības vai cita veida profesionālās darbības vajadzības;
- 30) **neatkarīgais ražotājs** — energoapgādes komersants, kas ražo elektroenerģiju vai siltumenerģiju, bet neveic tās sadali vai pārvadi sistēmā, kurā ir iekļauts;
- 31) **palīgpakalpojumi** — visi pakalpojumi (tostarp balansēšana, jaukšana un inerto gāzu ievadīšana), kas nepieciešami, lai piekļūtu pārvades un sadales tīkliem vai cauruļvadu sistēmai, dabasgāzes krātuvēm,

sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām vai izmantotu tās, izņemot tādus objektus un iekārtas, kuras izmanto tikai pārvades sistēmu operatori;

32) **pārvades sistēma** — enerģijas pārvades tīkls vai cauruļvadu sistēma ar visiem pārvades funkciju veikšanai nepieciešamajiem energoapgādes komersanta objektiem, kurus izmanto enerģijas transportēšanai;

33) **pārvades sistēmas īpašnieks** — komersants, kura īpašumā ir enerģijas pārvades sistēma;

34) **publiskais tirgotājs** — enerģijas tirgotājs, kuram šajā likumā un citos normatīvajos aktos ir noteikti īpaši pienākumi un prasības publiskā tirgotāja pienākumu izpildes nodrošināšanai;

35) **sadales sistēma** — enerģijas sadales tīkls vai cauruļvadu sistēma ar visiem sadales funkciju veikšanai nepieciešamajiem energoapgādes komersanta objektiem, kurus izmanto enerģijas transportēšanai no pārvades sistēmas līdz lietotāja energoapgādes sistēmas piederības robežai;

36) **saistītais lietotājs** — dabasgāzes lietotājs, kurš pērk dabasgāzi par regulētu cenu;

37) **saistītā kapitālsabiedrība** — kapitālsabiedrība, kurā saskaņā ar Koncernu likumu energoapgādes komersantam ir izšķirošā ietekme vai kurai ir izšķirošā ietekme energoapgādes komersantā, vai kapitālsabiedrība, kurā izšķirošā ietekme ir citai kapitālsabiedrībai, kam vienlaikus ir izšķirošā ietekme energoapgādes komersantā;

38) **sākumposma cauruļvadu sistēma** — cauruļvads vai cauruļvadu sistēma, ko izmanto dabasgāzes ražošanas projektā vai dabasgāzes transportēšanai no viena vai vairākiem šādiem projektiem uz pārstrādes uzņēmumu vai termināli, vai pēdējo piekrastes termināli;

39) **sašķidrinātās dabasgāzes iekārta** — terminālis, ko izmanto dabasgāzes šķidrināšanai vai sašķidrinātās dabasgāzes saņemšanai, izkraušanai un pārvēršanai gāzveida stāvoklī, kā arī tam piederošās iekārtas un pagaidu glabātavas, kas nepieciešamas sašķidrinātās dabasgāzes uzglabāšanai un atkārtotai pārvēršanai gāzveida stāvoklī, kā arī turpmākai piegādei uz dabasgāzes pārvades sistēmu vai enerģijas lietotājam;

40) **sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojums** — dabasgāzes šķidrināšana vai sašķidrinātās dabasgāzes saņemšana, izkraušana, uzglabāšana un pārvēršana gāzveida stāvoklī turpmākai piegādei uz dabasgāzes pārvades sistēmu vai enerģijas lietotājam;

41) **savstarpēji savienota sistēma** — vairākas sistēmas, kas savienotas savā starpā;

42) **sekundārie energoresursi** — energoresursi, kuri rodas jebkura veida tehnoloģiskajos procesos kā blakusprodukts, arī tehnoloģiskajā procesā neizlietotā enerģija, kas ir derīga tālākai izmantošanai;

43) **sistēma** — pārvades un sadales tīkli vai cauruļvadu sistēma, dabasgāzes krātuves un sašķidrinātās dabasgāzes iekārtas, palīgobjekti, priekšmeti un cita manta, kas nepieciešama enerģijas pārvadei, uzglabāšanai un sadalei un kas ir energoapgādes komersanta īpašumā vai lietošanā (ieskaitot iekārtas, kas nepieciešamas palīgpakalpojumu sniegšanai);

44) **sistēmas lietotājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas izmanto enerģijas pārvades vai sadales sistēmas vai dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus;

45) **sistēmas operators** — energoapgādes komersants, kas sniedz enerģijas pārvades vai sadales, dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus;

46) **starp savienojums** — dabasgāzes pārvades līnija, kas šķērso Latvijas Republikas robežu, savienojot Latvijas dabasgāzes pārvades sistēmu ar citas Eiropas Savienības dalībvalsts dabasgāzes pārvades sistēmu, vai dabasgāzes pārvades līnija starp Latvijas Republiku un trešo valsti līdz Latvijas Republikas teritorijai vai teritoriālajai jūrai;

47) **tiešā līnija** — dabasgāzes vads, kas sasaista nošķirtu dabasgāzes (tostarp biometāna) ražošanas objektu vai dabasgāzes krātuvi ar nošķirtu lietotāju;

48) **tīkls** — līniju un iekārtu kopums, kas nepieciešams elektroenerģijas transportēšanai. Ielu apgaismojuma tīkls ir atsevišķs, ar uzskaites mēraparātu tehniski nodalīts līniju vai iekārtu kopums, ko izmanto ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzētu teritoriju apgaismošanai un kas netiek izmantots elektroenerģijas transportēšanai un sadalei citiem enerģijas lietotājiem;

49) **tirgotājs** — komersants (tai skaitā ārvalsts komersanta filiāle), kura komercdarbība ir enerģijas tirdzniecība;

50) **tirgus dalībnieks** — dabasgāzes ražotājs, sistēmas operators, tirgotājs vai galalietotājs, kas darbojas dabasgāzes tirgū saskaņā ar brīvprātīgas līdzdalības principu;

51) **vertikāli integrēts komersants** — energoapgādes komersants vai koncerns, kuru tieši vai netieši kontrolē viena un tā pati persona vai vienas un tās pašas personas un kurš sniedz vismaz vienu no enerģijas pārvades, sadales, dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumiem un vienlaikus nodarbojas ar enerģijas ražošanu vai tirdzniecību;

52) **vietējie energoresursi** — Latvijā apzinātie atjaunojamie energoresursi un kurināmā krājumi, kurus var izmantot tiešai lietošanai vai enerģijas iegūšanai;

53) **vispārējās atļaujas noteikumi** — specifiskas enerģijas ražošanas un tirdzniecības prasības enerģijas ražotājam vai enerģijas tirgotājam;

54) **vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma** — vairākas tieši savienotas Eiropas Savienības dalībvalstu dabasgāzes pārvades sistēmas, kuru starpsavienojuma punktos netiek veikta jaudas rezervēšana.

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.03.2016., 17.10.2019. un 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

2.pants

Šis likums reglamentē enerģētiku kā tautsaimniecības nozari, kas aptver energoresursu iegūšanu un izmantošanu dažāda veida enerģijas ražošanai, enerģijas pārveidi, iegādi, uzglabāšanu, pārvadi, sadali, tirdzniecību un izmantošanu.
(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

3.pants

Likuma mērķis ir:

1) nodrošināt enerģijas lietotāju efektīvu, drošu un kvalitatīvu apgādi ar enerģiju pieprasītajā daudzumā un par pamatotām cenām, dažādojot izmantojamo energoresursu veidus, palielinot energoapgādes drošumu un ievērojot vides aizsardzības prasības;

2) veicināt enerģijas efektīvu izmantošanu un līdzsvarotu patēriņu;

3) nodrošināt enerģijas lietotāju tiesības izvēlēties patērējamās enerģijas veidu un tirgotāju;

4) veicināt ekonomiski pamatotu konkurenci;

5) noteikt pārvaldes kārtību enerģētikā un energoapgādes komersantu darbības organizēšanas un regulēšanas principus;

6) veicināt vietējo, atjaunojamo un sekundāro energoresursu izmantošanu;

7) veicināt saudzējošu enerģētikas ietekmi uz vidi un vidi saudzējošu efektīvu tehnoloģiju izmantošanu.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

4.pants

Enerģētikas politika ir valsts tautsaimniecības politikas sastāvdaļa, un tās pamatprincipus, mērķus un virzienus nosaka Ministru kabinets politikas plānošanas dokumentos.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

II nodaļa

Energoapgādes komersantu licencēšana, reģistrēšana un to darbība

(Nodaļas nosaukums 22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

5.pants

(1) Energoapgādes komersanti ir regulējamie komersanti, kuri nodrošina enerģijas lietotāju drošu, pastāvīgu un stabilu apgādi ar elektroenerģiju, siltumenerģiju un dabasgāzi ekonomiski pamatoti pieprasītajā daudzumā un kvalitātē. Energoapgādes komersantu darbību regulē šis likums, likums "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un Elektroenerģijas tirgus likums.

(2) *(Izslēgta ar 17.03.2005. likumu)*

(3) Tirgus dalībnieki un dabasgāzes pārvades sistēmas operators, veicot darbības dabasgāzes vairumtirgū, ievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības, tostarp aizliegumu darījumos ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju, tirgus manipulāciju aizliegumu, kā arī pienākumu sniegt informāciju Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk — regulators) un Energoregulatoru sadarbības aģentūrai.

(4) Šā panta trešajā daļā minētās regulas ievērošanu uzrauga regulators tam noteiktās kompetences ietvaros.

(5) Energoapgādes komersanti sniedz regulatoram tā pieprasīto informāciju par šajā likumā noteikto pienākumu izpildi regulatora noteiktajā laikā un kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 17.03.2005., 26.05.2005., 22.09.2011., 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

6.pants

(1) Sistēmas operatoram tā licences darbības zonā un licencē noteiktajā termiņā ir pastāvīgas saistības nodrošināt sistēmas lietotājiem un pretendentiem pieeju enerģijas pārvades vai sadales sistēmām, dabasgāzes krātuvei vai sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām. Šīs saistības sistēmas operators pilda atbilstoši tehnisko noteikumu un drošības prasībām. Šīs daļas izpratnē ar drošību saprot enerģijas piegādes drošumu un tehnisko drošību.

(1¹) Sistēmas operators septiņu darbdienu laikā informē regulatoru par katru gadījumu, kad sistēmas lietotājiem un pretendentiem atteikta pieeja sistēmai, un par pasākumiem, kas nepieciešami, lai uzlabotu sistēmu un palielinātu tās jaudu.

(1²) Lai sistēmas operators varētu izpildīt savas saistības nodrošināt sistēmas lietotājiem un pretendentiem pieeju dabasgāzes pārvades vai sadales sistēmām, dabasgāzes krātuvei vai sašķidrinātās dabasgāzes iekārtām gadījumā, kad šo saistību izpildīšanai nepieciešamā kustamā vai nekustamā manta ir valsts īpašumā un tās aizvietošana ar citu kustamu vai nekustamu mantu sistēmas operatoram objektīvi nav iespējama, valsts nodrošina sistēmas operatora tiesības izmantot minēto kustamo vai nekustamo mantu attiecīgo saistību nodrošināšanai.

(2) Sistēmas operatoram noteiktās saistības saglabājas, ja mainās kapitālsabiedrības dalībnieks (akcionārs), komercdarbības forma, tiek veikta reorganizācija vai gadījumos, kad nepieciešama jauna licence, līdz tās saņemšanai.

(3) *(Zaudējusi spēku ar 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 55. punktu)*

(3¹) Energoapgādes komersants, kas piegādā siltumenerģiju enerģijas lietotājiem, pārdod siltumenerģiju tiem nepieciešamajā vai noteiktajā kvalitātē un pieprasītajā daudzumā par regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis attiecīgais pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta regulatora atļauja, izņemot šā likuma 49.panta pirmajā daļā minētos gadījumus.

(4) Strīdus par saistību izpildi, kuri izriet no saņemtā pakalpojuma samaksas pienākuma, izskata prasības kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2008., 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

7.pants

1) Licencēšanu veic regulators saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Licenci elektroenerģijas, siltumenerģijas un dabasgāzes pārvadei, sadalei un dabasgāzes uzglabāšanai, sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojuma sniegšanai izsniedz uz 20 gadiem.

(3) Elektroenerģijas ražotājam vai tirgotājam, kura darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", ir tiesības uzsākt elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja tas Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēts elektroenerģijas ražotāju vai elektroenerģijas tirgotāju reģistrā.

(4) Siltumenerģijas ražotājam vai tirgotājam, kura darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", ir tiesības uzsākt siltumenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja tas šajā likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēts siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistrā.

(5) Dabasgāzes tirgotājam, kura darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", un publiskajam tirgotājam ir tiesības uzsākt dabasgāzes tirdzniecību, ja tas šajā likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrēts dabasgāzes tirgotāju reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 26.05.2005., 17.02.2011., 22.09.2011., 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016. Grozījums otrajā daļā par vārdu "dabasgāzes tirdzniecībai — uz pieciem gadiem" izslēgšanu un piektā daļa stājas spēkā 10.02.2017. Sk. Pārejas noteikumu 53. punktu)

7.1 pants

(1) Regulators nosaka siltumenerģijas ražošanas un siltumenerģijas tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši visiem siltumenerģijas ražotājiem un tirgotājiem, kuru darbību nepieciešams regulēt saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Regulators veido siltumenerģijas ražotāju reģistru un siltumenerģijas tirgotāju reģistru un nodrošina to publisku pieejamību.

(3) Regulators nosaka siltumenerģijas ražotāju un siltumenerģijas tirgotāju reģistrā iekļaujamās ziņas, siltumenerģijas ražotāju un tirgotāju reģistrēšanas prasības un kārtību, kādā siltumenerģijas ražotājs un tirgotājs nosūta paziņojumu par reģistrāciju (turpmāk — reģistrācijas paziņojums) vai paziņojumu par darbības izbeigšanu, reģistrācijas paziņojumā vai paziņojumā par darbības izbeigšanu ietveramo informāciju, kā arī kārtību, kādā siltumenerģijas ražotāju un tirgotāju izslēdz no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra un reģistrē atkārtoti.

(4) Ja siltumenerģijas ražošanas un siltumenerģijas tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumi pārkāpti atkārtoti, regulators var izslēgt siltumenerģijas ražotāju un tirgotāju no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra. Siltumenerģijas ražotājam vai tirgotājam ir tiesības atsākt siltumenerģijas ražošanu vai tirdzniecību ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem no dienas, kad siltumenerģijas ražotājs vai tirgotājs izslēgts no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra, ja tas novērsis pārkāpumu, par kuru tika izslēgts no siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram jaunu reģistrācijas paziņojumu un šajā likumā noteiktajā kārtībā atkārtoti reģistrēts siltumenerģijas ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistrā.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

7.2 pants

(1) Ja regulators mēneša laikā no reģistrācijas paziņojuma saņemšanas dienas nav rakstveidā informējis reģistrācijas paziņojuma iesniedzēju par atteikumu to reģistrēt, uzskatāms, ka siltumenerģijas ražotājs vai tirgotājs ir reģistrēts.

(2) Reģistrācijas paziņojums uzskatāms par iesniegtu dienā, kad regulators saņēmis visu tā noteikto informāciju. Ja iesniegtajos dokumentos norādītā informācija ir nepietiekama vai neprecīza, regulators ir tiesīgs pieprasīt papildinformāciju. Laiku no papildinformācijas pieprasīšanas līdz pieprasītās informācijas saņemšanai neieskaita šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā.

(3) Siltumenerģijas ražotājs vai tirgotājs var izbeigt siltumenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja tas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir nosūtījis regulatoram paziņojumu par darbības izbeigšanu un ir izslēgts no siltumenerģijas

ražotāju vai siltumenerģijas tirgotāju reģistra.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

8.pants

Energoapgādes komersantam izsniegtajā licencē norāda:

- 1) veicamās energoapgādes veidu un tā nodrošināšanai nepieciešamās prasības;
- 2) licences darbības zonu kā ģeogrāfisku teritoriju;
- 3) licences termiņu;
- 4) energoapgādes komersanta pienākumu nodrošināt un uzturēt savus energoapgādes veikšanai nepieciešamos objektus (izņemot licenci enerģijas tirdzniecībai);
- 5) *(izslēgts ar 05.06.2008. likumu);*
- 6) *(izslēgts ar 13.05.2010. likumu);*
- 7) energoapgādes komersanta pienākumu plānveidīgi attīstīt savu darbību un piedalīties koordinētas un efektīvas energoapgādes plānošanā, nodrošināšanā un attīstīšanā;
- 8) energoapgādes komersanta pienākumu periodiski sniegt regulatoram informāciju par savu darbību un pārmaiņām energoapgādē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 05.06.2008. un 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

9.pants

(1) Energoapgādes komersanti nodrošina enerģētikā noteikto drošības prasību ievērošanu un darbinieku kvalifikācijas atbilstību, kā arī tehniskajiem noteikumiem, regulatora noteiktajām kvalitātes prasībām un līgumu nosacījumiem atbilstošu enerģijas kvalitāti un savu objektu nepārtrauktu darbību un atbilstošu tehnisko stāvokli līdz savstarpēji ar enerģijas lietotāju noteiktajai savu objektu piederības robežai.

(2) Enerģijas lietotāji nodrošina to īpašumā, valdījumā vai lietojumā esošo tīklu, enerģijas izmantošanas ierīču un iekārtu tehnisko apkalpi un apkopi.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

9.1 pants

(1) Koģenerācijas stacija ir tehnoloģisku iekārtu, būvju un infrastruktūras kopums, kas paredzēts vienlaicīgai elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai.

(2) Koģenerācijas stacija sastāv no vienas vai vairākām koģenerācijas iekārtām, kuru darbības nodrošināšanai tiek izmantotas palīgiekārtas un ražošanā izmantojamo energoresursu padeves, dūmgāzu aizvadišanas, saražotās elektroenerģijas un siltumenerģijas nodošanas infrastruktūra un cita infrastruktūra.

(3) Koģenerācijas stacijā var būt uzstādītas iekārtas, kuras izmanto tikai siltumenerģijas ražošanai (piemēram, ūdenssildāmie katli, tvaika katli) vai tikai elektroenerģijas ražošanai.

(4) Koģenerācijas iekārtas, kuras izvietotas vienā adresē, uzskatāmas par vienu koģenerācijas staciju.

(5) Mazas jaudas koģenerācijas stacija ir tāda koģenerācijas stacija, kurā uzstādītā elektroenerģijas ražošanas jauda nav lielāka par vienu megavatu.

(6) Augstas efektivitātes koģenerācija ir koģenerācija, kas atbilst šādiem kritērijiem:

- 1) ražošana koģenerācijas režīmā koģenerācijas iekārtās nodrošina primārās enerģijas ietaupījumu vismaz 10

procentu apmērā salīdzinājumā ar primārās enerģijas patēriņu siltumenerģijas un elektroenerģijas atsevišķai ražošanai;

2) ražošana mazas jaudas koģenerācijas stacijās un mikrokoģenerācijas iekārtās, kas ļauj sasniegt jebkādu primārās enerģijas ietaupījumu.

(03.03.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

9.2 pants

(1) Lietderīgā siltumenerģija ir tāda siltumenerģija, kas koģenerācijas iekārtā saražota, lai apmierinātu ekonomiski pamatotu siltumapgādes pieprasījumu, arī siltumenerģija, ko komersants pārdod siltumenerģijas lietotājam par cenu, kas atbilst vienam no šādiem nosacījumiem:

1) ja siltumapgādes sistēmas operatora licences zonā ir tikai viens siltumenerģijas ražotājs, siltumenerģijas pārdošanas cenu ir noteicis vai apstiprinājis regulators;

2) ja siltumapgādes sistēmas operatora licences zonā ir vairāk nekā viens siltumenerģijas ražotājs, siltumenerģijas pārdošanas cena nav zemāka par kurināmā izmaksām vienas siltumenerģijas vienības saražošanai katlumājā, izmantojot to pašu kurināmā veidu, kuru izmanto koģenerācijas iekārtā, un katlumājas neto lietderības koeficients nav mazāks par 92 procentiem, izmantojot gāzi vai šķidro kurināmo, un nav mazāks par 80 procentiem, izmantojot cieto kurināmo.

(2) Ja komersants ir vertikāli integrēts un vienlaikus nodarbojas ar siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali, par lietderīgo siltumenerģiju atzīstama visa koģenerācijas iekārtā saražotā siltumenerģija.

(3) Lietderīgās siltumenerģijas apjomā neieskaita siltumenerģiju, kas saražota atsevišķos ūdenssildāmajos katlos vai tvaika katlos.

(03.03.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

10.pants

Energoapgādes komersanti reizi gadā sniedz regulatoram pārskatu par paveikto un plānoto darbību, kā arī nodrošina regulatoru ar informāciju saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

11.pants

(Izslēgts ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

12.pants

(1) Lai nodrošinātu enerģijas iepirkšanu, ražošanu, pārvadi, uzglabāšanu, sadali un tirdzniecību, energoapgādes komersanti var darboties horizontāli vai vertikāli integrēti vai atsevišķi, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos saņemot licenci katram energoapgādes veidam vai reģistrējot katru energoapgādes veidu.

(2) Energoapgādes komersants, kas darbojas horizontāli vai vertikāli integrēti, iekšējā grāmatvedībā sastāda bilanci, peļņas un zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu atsevišķi par katru energoapgādes veidu — tāpat kā tad, ja ar katru energoapgādes veidu nodarbotos atsevišķs komersants.

(2¹) Dabaszāģes apgādē ir aizliegtas šķērssubsīdijas, tas ir, darbības, ko dabaszāģes apgādes komersants veic, pārvietodams izmaksas vai citas saistības starp dabaszāģes ražošanu, iepirkšanu, sašķidrinātās dabaszāģes pakalpojumu, uzglabāšanu vai dabaszāģes tirdzniecību un pārvadi, sadali, uzglabāšanu vai cita veida komercdarbību.

(3) Šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā sastādīto bilanci, peļņas un zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu energoapgādes komersants iesniedz regulatoram ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc gada pārskata apstiprināšanas Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Regulators nosaka kārtību, kādā energoapgādes komersants nodrošina lietotājiem publisku pieejamību šā panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā sastādītajai bilancei, peļņas un zaudējumu aprēķiniem, naudas plūsmas pārskatam un

citai finanšu informācijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 26.05.2005., 22.09.2011., 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

13.pants

(Izslēgts ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

14.pants

(1) *(Izslēgta ar 13.03.2014. likumu)*

(2) Lai nodrošinātu savstarpēji saistītu sistēmu drošu un efektīvu darbību, energoapgādes komersanti apmainās ar nepieciešamo informāciju, vienlaikus nodrošinot komercnoslēpumu aizsardzību.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

15.pants

(1) Komersanti, kuru īpašumā vai valdījumā ir enerģijas pārvades, sadales objekti, dabasgāzes krātuves vai sašķidrinātās dabasgāzes iekārtas, izraugās attiecīgi pārvades sistēmas, sadales sistēmas, dabasgāzes uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatorus. Dabasgāzes apgādes komersants var veidot apvienotu dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoru.

(1¹) Sistēmas operatori sniedz pārvades, sadales un dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumus par regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis attiecīgais pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta regulatora atļauja. Sadales, pārvades un uzglabāšanas pakalpojumu tarifus pirms to stāšanās spēkā publicē regulatora noteiktajā kārtībā.

(2) Sistēmas operatori nodrošina, lai sistēmas darbībai un sistēmas operatora funkciju izpildei nepieciešamo palīgpakalpojumu veikšana tiktu uzticēta pretendentiem, kuri šādus palīgpakalpojumus var veikt nepieciešamā kvalitātē un par zemākām izmaksām, garantējot sistēmas darba drošumu un stabilitāti.

(3) Sistēmas operatori nav tiesīgi veikt tādas darbības, kas nav tieši saistītas ar to pienākumiem un var traucēt vai apdraudēt šo pienākumu izpildi.

(4) Sistēmas operatori nav tiesīgi izpaust komerciālu informāciju, kas tiem kļuvusi zināma, pildot savus pienākumus. Komerciālas un konfidenciālas informācijas saturu nosaka energoapgādes komersanti, saskaņojot to ar regulatoru.

(5) Dabasgāzes pārvades, sadales un uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators, kurš ir saņēmis pieprasījumu no sistēmas lietotājiem vai pretendentiem sniegt informāciju par sistēmas pieeju un lietošanu, šādu informāciju sniedz rakstveidā 30 dienu laikā. Sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt no sistēmas lietotājiem vai pretendentiem sistēmas lietošanas noteikumu izstrādei nepieciešamo informāciju.

(6) Sistēmas operators ir atbildīgs par enerģijas pārvades vai sadales sistēmas vai sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas, vai dabasgāzes krātuves darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību licences darbības zonā, savienojumu ar citām sistēmām, kā arī par sistēmas ilgtspējīgu spēju nodrošināt enerģijas pārvadi vai pārveidi, vai sadali vai dabasgāzes uzglabāšanu atbilstoši pieprasījumam.

(7) Regulators apstiprina dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatora izstrādātos sistēmas lietošanas noteikumus vai dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumus, kuriem jābūt objektīvi pamatotiem, ekonomiski attaisnotiem, taisnīgiem, vienlīdzīgiem, atklātiem un pieejamiem visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kuri pieprasa pieeju attiecīgajai sistēmai. Dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators regulatora noteiktajā laikā un apjomā iesniedz priekšlikumus regulatoram par sistēmas lietošanas noteikumiem vai dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumiem. Regulators ir tiesīgs veikt izmaiņas šajos noteikumos.

(8) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators (un regulators nepiemēro šā panta septīto daļu, ja atbilstoši šā likuma 117. panta pirmajai daļai un trešās daļas 1. punktam ir izveidota vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma un regulators ir saskaņojis minētās sistēmas lietošanas noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 13.03.2014., 11.02.2016. un 17.10.2019. likumu, kas stājas spēkā

23.10.2019.)

16.pants

(1) *(Izslēgta ar 26.05.2005. likumu.)*

(2) Autonomais ražotājs var pārdot saražotās elektroenerģijas vai siltumenerģijas pārpalikumu arī citiem enerģijas lietotājiem, par samaksu izmantojot tā sistēmas operatora pakalpojumus, kura licences darbības zonā ražotājs atrodas, vai pārdot šo enerģijas pārpalikumu pašam sistēmas operatoram.

(3) Sistēmas operators, ja to pieļauj pārvades vai sadales sistēmas tehniskās iespējas, savā licences darbības zonā nodrošina autonomajam ražotājam iespēju pārvadīt vai sadalīt saražotās elektroenerģijas vai siltumenerģijas pārpalikumu, lai to pārdotu citiem enerģijas lietotājiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

17.pants

(Izslēgts ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

III nodaļa

Nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi sakarā ar energoapgādes komersanta objektu atrašanos tajā

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

18.pants

Siltumenerģijas un gāzes apgādes iekārtas, kā arī elektroenerģijas apgādes instalācijas, kuras atrodas ēku un būvju iekšienē un kuras izmanto vienīgi šo ēku un būvju apgādei ar siltumenerģiju, gāzi vai elektroenerģiju, izņemot energoapgādes komersantu uzstādītus kontroles aparātus un mēraparātus, ir galveno lietu — šo ēku un būvju — blakus lietas, un visi ar tām saistītie izdevumi ir jāsedz un nastas ir jānes galvenās lietas īpašniekam vai valdītājam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

19.pants

(1) Jaunu energoapgādes komersantu objektu ierīkošanai energoapgādes komersantam ir tiesības izmantot jebkuru zemi par vienreizēju samaksu tās īpašniekam saskaņā ar šā likuma 24.pantu.

(1¹) Energoapgādes komersantam ir pienākums saskaņot ar zemes īpašnieku jaunu energoapgādes objektu ierīkošanas nosacījumus, kā arī tiesības saskaņošanas procedūru aizstāt ar zemes īpašnieka informēšanu gadījumos, ja zeme tiek izmantota jaunu energoapgādes komersanta objektu — iekārtu, ierīču, ietaišu, tīklu, līniju un to piederumu ierīkošanai, ja ir iestājies vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

1) energoapgādes komersanta objekta ierīkošana paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vai detālplānojumā;

2) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots sarkano līniju, publiski lietojamās ielas, tāda ceļa robežās, kam nav noteiktas sarkanās līnijas, vai esošās aizsargjoslas robežās;

3) vietējā pašvaldība atzinusi, ka sabiedrības interesēs jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošana vai esošā objekta vai tā daļas izmantošana nav iespējama bez šīs zemes izmantošanas;

3¹) energoapgādes komersanta objekts tiek ierīkots esošajā energoapgādes komersanta objekta aizsargjoslā un pēc tā ierīkošanas aizsargjoslas platums palielinās ne vairāk kā par 10 procentiem, ievērojot, ka šajā punktā noteiktajā kārtībā aizsargjoslu var palielināt ne vairāk kā vienu reizi;

3²) ierīkojamam energoapgādes komersanta objektam ir noteikts nacionālo interešu objekta statuss un ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums;

4) citos likumos noteiktajos gadījumos.

(1²) Energoapgādes komersantam ir tiesības veikt jebkura sava objekta pārbūvi vai atjaunošanu, savlaicīgi par to informējot zemes īpašnieku. Zemes īpašniekam pienākas vienreizēja samaksa saskaņā ar šā likuma 24.pantu, ja pārbūves rezultātā palielinās energoapgādes komersanta objekta vai aizsargjoslas ap vai gar šo objektu aizņemtā zemes platība. Zemes īpašnieks nevar liegt energoapgādes komersantam šajā daļā un šā likuma 19.panta 1.¹ daļā noteikto darbu veikšanu. Ja puses nevar vienoties par zemes īpašniekam izmaksājamo vienreizējo samaksu, jautājums par šo samaksu risināms tiesas ceļā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā darbu veikšanas laikā vai pēc to pabeigšanas.

(2) Namīpašnieks nevar liegt kabeļu, armatūras, līniju un citu iekārtu un ietaišu uzstādīšanai, ierīkošanai, ekspluatācijai un attīstībai izmantot sava nama fasādi, zem nama esošo pagrabu un nama bēniņu telpas.

(3) Energoapgādes komersants par jauna objekta ierīkošanu vai esošā objekta paplašināšanu brīdina nekustamā īpašuma īpašnieku vismaz divas nedēļas pirms darbu uzsākšanas.

(4) Energoapgādes komersantu objektu — ēku un būvju celtniecībai, kā arī norobežotu teritoriju ierīkošanai nepieciešamo nekustamo īpašumu var atsavināt kārtībā, kādu nosaka likums "Par nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanu valsts vai sabiedriskajām vajadzībām".

(5) Energoapgādes komersantu objektu ierīkošana aizsargājamās dabas teritorijās saskaņojama ar valsts vides aizsardzības institūcijām un aizsargājamās dabas teritorijas pārvaldes institūciju, bet kultūras pieminekļos, to aizsardzības zonās vai kultūrvēsturiskās teritorijās — ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju.

(6) Ja tiek ierīkoti jauni vai paplašināti esošie energoapgādes objekti uz zemes vai dzīvojamā mājā, kas ir daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašnieku kopīpašums, šāda ierīkošana vai paplašināšana saskaņojama ar daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašniekiem, kuri pārstāv vairāk nekā pusi no visiem dzīvokļu īpašumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 17.02.2011., 22.09.2011., 13.03.2014., 11.02.2016. un 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

19.¹pants

(1) Energoapgādes komersantu objektu (izņemot ēkas) ierīkošanai, pārbūvei, atjaunošanai un ekspluatācijai nosakāmi nekustamo īpašumu lietošanas tiesību aprobežojumi.

(2) Nekustamo īpašumu īpašnieku lietošanas tiesību aprobežojumu apjoms un izmantošanas kārtība noteikta šajā likumā un Aizsargjoslu likumā. Šie aprobežojumi jauniem energoapgādes komersantu objektiem ir spēkā no dienas, kad tie ierīkoti, ievērojot šā likuma 19.pantā noteikto kārtību. Ja zemes īpašnieks nesaskaņo jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošanu, aprobežojumus nosaka ar tiesas spriedumu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(22.09.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

20.pants

Stratēģiski svarīgi energoapgādes objekti — pazemes dabasgāzes krātuvju pazemes daļa (ģeoloģiskā struktūra zemes dziļēs) — ir saglabājami valsts īpašumā. Tos nevar izmantot kā ķīlu kredītu saņemšanai, izņemot gadījumus, kad kredīts tiek ņemts pašu šo objektu atjaunošanai vai modernizācijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.08.2000., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

20.¹pants

(1) Kā valstiski svarīgs tautsaimniecības objekts akciju sabiedrība "Latvenergo" nav privatizējama. Visas akciju sabiedrības "Latvenergo" akcijas ir valsts īpašums, un tās nav privatizējamas vai atsavināmas.

(2) Pļaviņu, Ķeguma un Rīgas hidroelektrostacijas uz Daugavas, Rīgas 1. un 2.termoelektrocentrāli, elektroenerģijas pārvades tīklus un valsts akciju sabiedrības "Latvenergo" īpašumā esošos elektroenerģijas sadales un telekomunikāciju tīklus un iekārtas nevar izmantot kā ķīlu kredītu vai citu saistību nodrošināšanai, un šie objekti kā neprivatizējama manta var pāriet un būt vienīgi tādu kapitālsabiedrību īpašumā vai valdījumā, kuru visas kapitāla daļas ir valsts akciju sabiedrības "Latvenergo" vai valsts īpašums un kuras nevar privatizēt vai atsavināt.

(3) Ja akciju sabiedrība "Latvenergo" tiek reorganizēta, jaunizveidotais tiesību subjekts ir valsts akciju sabiedrības "Latvenergo" tiesību un saistību pārņēmēja un uz to attiecināmi šā panta pirmajā un otrajā daļā minētie noteikumi.

(4) Kā valstiski svarīga tautsaimniecības objekta akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" akcijas un tai piederošie elektroenerģijas pārvades sistēmas infrastruktūras objekti nav atsavināmi vai izmantojami kā ķīla kredītu vai citu saistību nodrošināšanai.

(17.03.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.04.2018. likumu, kas stājas spēkā 18.04.2018.)

20.² pants

Ministru kabinets lemj par valsts nozīmes zemes dziļu nogabala "Inčukalna dabasgāzes krātuve" izveidošanu un nodošanu lietošanā licencētam vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram uz dabasgāzes uzglabāšanas licences spēkā esības laiku.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

20.³ pants

(1) Valstij ir pirmpirkuma tiesības, ja:

1) persona, kurai pieder daļas vai akcijas komersantā, kas ir vienotās dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas īpašnieks vai vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, atsavina vairāk nekā vienu procentu vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas īpašnieka vai vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora daļu vai akciju;

2) komersants, kam pieder dabasgāzes pārvades sistēma vai jebkāda tās daļa, vai pazemes dabasgāzes krātuves daļa (izņemot šā likuma 20.pantā noteikto pazemes dabasgāzes krātuves pazemes daļu), atsavina dabasgāzes pārvades sistēmu vai jebkādu tās daļu, vai zemesgabalus, uz kuriem atrodas pazemes dabasgāzes krātuves darbības nodrošināšanai nepieciešamās ēkas, būves un tehnoloģiskās iekārtas, kā arī tehnoloģiskās iekārtas, kuras nodrošina pazemes dabasgāzes krātuves darbību vai bufergāzi.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos atsavinātājs iesniedz Ministru kabinetam piedāvājumu izmantot pirmpirkuma tiesības.

(3) Ministru kabinets 30 darbdienu laikā no šā panta otrajā daļā minētā piedāvājuma saņemšanas dienas pieņem lēmumu par pirmpirkuma tiesību izmantošanu un divu nedēļu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas informē par to piedāvājuma iesniedzēju.

(4) Ja Ministru kabinets lēmis atteikties no pirmpirkuma tiesībām, tas lūdz Satversmes aizsardzības biroja un Drošības policijas atzinumu par personas, kura noslēgusi pirkuma līgumu, un darījuma atbilstību un ietekmi uz nacionālo drošību. Satversmes aizsardzības birojs un Drošības policija atzinumu par personas un darījuma atbilstību un ietekmi uz nacionālo drošību sniedz mēneša laikā.

(5) Ministru kabinets izvērtē šā panta ceturtajā daļā minētos atzinumus un ne vēlāk kā mēneša laikā no to saņemšanas dienas pieņem lēmumu par darījuma akceptu vai atteikumu akceptēt darījumu.

(6) Darījums stājas spēkā, ja Ministru kabinets pieņēmis lēmumu par tā akceptu.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016. Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

21.pants

Eksploatācijas un drošības aizsargjoslas ap un gar energoapgādes komersantu objektiem tiek noteiktas Aizsargjoslu likumā. Jaunu energoapgādes komersantu objektu ierīkošana, kā arī to atjaunošana un pārbūve veicama, pēc iespējas izmantojot ceļa zemes nodalījuma joslas atbilstoši likuma "Par autoceļiem" 18.panta nosacījumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

22.pants

Energoapgādes komersantiem ir pirkuma un izpirkuma tiesības uz energoapgādes veikšanai nepieciešamajiem objektiem, to skaitā ēkām, būvēm, sistēmām, ierīcēm, iekārtām, tīkliem, cauruļvadiem vai citiem objektiem, kuri nav energoapgādes komersanta īpašums, bet atrodas energoapgādes komersanta bilancē vai ir izvietoti attiecīgā energoapgādes komersanta licences darbības zonā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. un 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

23.pants

(1) Nekustamā īpašuma īpašnieks vai valdītājs nedrīkst bojāt vai pārveidot energoapgādes komersanta objektus, kas izvietoti viņa nekustamajā īpašumā, vai veikt darbības, kas kavētu citu enerģijas lietotāju apgādi.

(1¹) Nekustamā īpašuma īpašnieks vai valdītājs nedrīkst veikt darbības, kas varētu kavēt energoapgādes komersantu veikt nekustamajā īpašumā esošo objektu pārbūvi, atjaunošanu vai ekspluatāciju.

(2) Esošo energoapgādes komersantu objektu pārvietošanu pēc pamatotas nekustamā īpašuma īpašnieka prasības veic par nekustamā īpašuma īpašnieka līdzekļiem.

(3) Nekustamā īpašuma īpašnieks vai valdītājs nodrošina iespēju energoapgādes komersanta personālam piekļūt pie attiecīgajā īpašumā, arī liegumzonā, slēgtā teritorijā vai ēkā esošajiem energoapgādes komersanta objektiem, lai veiktu šo objektu pārbūvi, atjaunošanu vai ar to ekspluatāciju saistītus darbus. Par remonta vai citu darbu nepieciešamību īpašnieku brīdina vismaz trīs dienas pirms šo darbu uzsākšanas, bet avārijas gadījumā tās seku novēršanu pieļaujams uzsākt bez īpašnieka iepriekšējas brīdināšanas, ja to nav iespējams izdarīt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

24.pants

(1) Energoapgādes komersants atlīdzina nekustamā īpašuma īpašniekam zaudējumus, kas tieši saistīti ar jaunu energoapgādes komersanta objektu ierīkošanu vai esošo objektu ekspluatācijas un remonta nodrošināšanu.

(1¹) Energoapgādes komersants atlīdzina nekustamā īpašuma īpašniekam par zemes lietošanas tiesību ierobežošanu, ja:

1) īpašumu izmanto jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošanai;

2) veicot objekta pārbūvi, palielinās zemes platība, ko aizņem energoapgādes komersanta objekts vai aizsargjosla gar vai ap šo objektu.

(1²) Atlīdzības aprēķināšanas un izmaksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) Ja energoapgādes komersanta objekts tiek likvidēts vai pārvietots, komersants sakārto nekustamo īpašumu atbilstoši tā agrākajam stāvoklim vai arī apmaksā tā sakārtošanai nepieciešamos darbus.

(3) Pašvaldība un energoapgādes komersants var vienoties par ielu apgaismojuma tīkla nodošanu attiecīgajai pašvaldībai valdījumā vai īpašumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 26.05.2005., 22.09.2011. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

24.1 pants

Ja atbilstoši likumam "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums sakarā ar energoapgādes komersanta objekta izveidošanu vai būtisku pārmaiņu veikšanu tajā un šim objektam ir noteikts Eiropas Savienības kopīgu interešu projekta statuss saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza regulu (EK) Nr. 713/2009, regulu (EK) Nr. 714/2009 un regulu (EK) Nr. 715/2009, lēmumu par paredzētās darbības akceptēšanu pieņem Ministru kabinets.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

IV nodaļa

Elektroenerģijas ražošana un pārvade

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

V nodaļa

Elektroenerģijas sadale

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

VI nodaļa

Pieklūšana elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmām

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

VII nodaļa

Elektroenerģijas realizācija

(Nodaļa izslēgta ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

VIII nodaļa

Dabasgāzes apgādes sistēma

(Nodaļa 26.05.2005. likuma redakcijā; nodaļas nosaukums 22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

42.pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

42.¹pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

42.² pants

(1) Dabasgāzes ražotājs, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un dabasgāzes lietotājs ir tiesīgs par saviem līdzekļiem ierīkot un izmantot tiešo līniju.

(2) Kritērijus un kārtību, kādā tiek ierīkotas un lietotas tiešās līnijas, nosaka regulators. Tiešās līnijas ierīkošanai nepieciešama regulatora atļauja.

(3) Atļauju tiešās līnijas ierīkošanai regulators izsniedz vai atsakās izsniegt 30 dienu laikā pēc visu paša pieprasīto dokumentu saņemšanas.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

42.³ pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

43.pants

(1) *(Zaudējusi spēku ar 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 55. punktu)*

(2) *(Izslēgta ar 11.02.2016. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 11.02.2016. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

43. pants

(1) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators sagatavo pārvades sistēmas piegādes un patēriņa atbilstības un valsts dabasgāzes apgādes drošuma novērtējuma ziņojumu laika periodam līdz 10 gadiem. Novērtējuma ziņojumā iekļauj vismaz dabasgāzes pieprasījuma prognozi 10 gadu periodam, piegādes un patēriņa atbilstības vērtējumu atskaites periodā un prognozi 10 gadu periodam, informāciju par pārvades sistēmas atbilstību pieprasījumam un tās uzturēšanas kvalitāti, kā arī informāciju par būvējamām un plānotajām pārvades jaudām un pasākumiem, kas tiek īstenoti maksimāla pieprasījuma gadījumā un viena vai vairāku piegādātāju iztrūkuma gadījumā.

(2) Pārvades sistēmas operators novērtējuma ziņojumu reizi gadā iesniedz ministrijai un regulatoram. Kārtību, kādā pārvades sistēmas operators izstrādā un iesniedz ministrijai un regulatoram novērtējuma ziņojumu, un prasības attiecībā uz novērtējuma ziņojuma saturu nosaka Ministru kabinets.

(3) Novērtējuma ziņojuma sagatavošanai dabasgāzes pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt un saņemt nepieciešamo informāciju no visiem dabasgāzes sadales sistēmas un uzglabāšanas sistēmas operatoriem, kā arī sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

44. pants

(1) Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators papildus šā likuma 15. pantā noteiktajam:

- 1) nodrošina sistēmas darbību, tehnisko ekspluatāciju un attīstību, lai veiktu dabasgāzes iesūkņšanu, uzglabāšanu un izņemšanu atbilstoši tehniskajām iespējām;
- 2) uzglabā atsevišķiem enerģijas lietotājiem piederošu dabasgāzes rezervi par šo lietotāju līdzekļiem, ja to pieļauj dabasgāzes krātuves tehniskās iespējas;
- 3) nediskriminē dabasgāzes krātuves lietotājus, jo īpaši par labu savām saistītajām kapitālsabiedrībām;
- 4) nodrošina citiem dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoriem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem, dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem un dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem nepieciešamo informāciju, lai dabasgāzes pārvadi un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot savstarpēji savienotu sistēmu drošu un efektīvu darbību;
- 5) sniedz sistēmas lietotājiem informāciju, kas nepieciešama, lai efektīvi piekļūtu dabasgāzes krātuvei;
- 6) iepērkot dabasgāzi savu funkciju veikšanai, ievēro pārredzamas un nediskriminējošas tirgus procedūras;
- 7) organizē iespējamo avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabasgāzes krātuvē.

(2) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā novērtē un pieņem lēmumu par to, vai piekļuve dabasgāzes krātuvēm (izņemot Inčukalna pazemes gāzes krātuvi) ir tehniski un ekonomiski pamatota, lai nodrošinātu efektīvu piekļūvi sistēmai lietotāju apgādes vajadzībām un palīgpalpojumu saņemšanu.

(3) Dabasgāzes krātuvēm, attiecībā uz kurām saskaņā ar šā panta otrajā daļā minēto kārtību ir pieņemts lēmums par piekļuves tehnisku vai ekonomisku nepieciešamību, piekļuves režīms tiek organizēts pārrunu procedūras vai regulētas procedūras veidā.

(4) Regulators nosaka un publicē kritērijus, saskaņā ar kuriem dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators nosaka, kāds piekļuves režīms — pārrunu procedūra vai regulēta procedūra — dabasgāzes krātuvei tiek piemērots. Regulators uzrauga minēto kritēriju pareizu piemērošanu.

(5) Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators publisko

informāciju par to, kura dabasgāzes krātuve vai tās daļa tiek piedāvāta piekļuvei trešajām personām un kurai dabasgāzes krātuvei vai tās daļai tiek piemērota pārrunu procedūra vai regulēta procedūra. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators publisko informāciju par to, kura Inčukalna pazemes gāzes krātuves daļa tiek piedāvāta piekļuvei trešajām personām.

(6) Ja dabasgāzes krātuvei piemērotais piekļuves režīms ir pārrunu procedūra, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķīdrinātās dabasgāzes sistēmas operators labticīgi vienojas ar sistēmas lietotāju par piekļuvi dabasgāzes krātuvei un noslēdz attiecīgu līgumu.

(7) Ja dabasgāzes krātuvei piemērotais piekļuves režīms ir regulēta procedūra, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators un sašķīdrinātās dabasgāzes sistēmas operators nodrošina piekļuvi dabasgāzes krātuvei saskaņā ar šā likuma 15.panta 1.¹ daļas kārtībā noteiktiem tarifiem.

(8) Piekļuve Inčukalna pazemes gāzes krātuvei tiek organizēta regulētas procedūras veidā saskaņā ar šā likuma 15.panta 1.¹ daļas kārtībā noteiktiem tarifiem.

(9) Dabasgāzes apgādes komersanti un sistēmas lietotāji slēdz līgumu ar vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru, attiecīgo dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru un sašķīdrinātās dabasgāzes sistēmas operatoru par piekļuvi dabasgāzes krātuvei un citiem palīgpakalpojumiem.

(10) Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, kā arī sašķīdrinātās dabasgāzes sistēmas operators saskaņā ar šā likuma 15.panta septītajā daļā minētajiem regulatora apstiprinātajiem dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumiem reizi gadā publicē galvenos dabasgāzes krātuves pakalpojumu un palīgpakalpojumu izmantošanas nosacījumus.

(11) Izstrādājot nosacījumus attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes krātuvēm, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators, vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators, kā arī sašķīdrinātās dabasgāzes sistēmas operators konsultējas ar sistēmas lietotājiem.

(12) Šā panta prasības attiecībā uz piekļuvi neattiecas uz tādiem palīgpakalpojumiem vai pagaidu uzglabāšanu, kas saistīta ar sašķīdrinātās dabasgāzes iekārtām un nepieciešama atkārtotai sašķīdrinātās dabasgāzes pārvēršanai un nogādāšanai pārvades sistēmā.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

44.¹ pants

(1) Dabasgāzes apgādes komersanti un lietotāji neatkarīgi no to atrašanās vietas ir tiesīgi piekļūt sākumposma cauruļvadu tīkliem, tai skaitā objektiem, kuros tiek sniegti tehniskie pakalpojumi, kas ir saistīti ar šo piekļuvi, bet nav šo tīklu un objektu sastāvdaļas, ko izmanto vietējām ražošanas darbībām dabasgāzes iegūšanas vietā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto piekļuvi var atteikt, ja tā saistīta ar šā panta pirmajā daļā minēto objektu tehnisko iespēju ierobežojumiem, kurus nav iespējams novērst vai kuru novēršana nav ekonomiski pamatota, tai skaitā vērtējot:

1) sākumposma cauruļvadu tīkla īpašnieka vai operatora dabasgāzes transportēšanas un pārstrādes vajadzības, kā arī pārējo dabasgāzes piegādes tīkla vai attiecīgo pārstrādes vai apstrādes iekārtu lietotāju intereses, kas varētu tikt skartas;

2) iespējamus traucējumus oglūdeņražu ieguvei, arī nākotnē.

(²¹) Ievērojot šā likuma 110. panta pirmajā daļā noteikto pārvades sistēmas operatora pienākumu nodrošināt piekļuvi dabasgāzes pārvades sistēmai, ja tiek atteikta piekļuve Latvijas teritorijā esošajai sākumposma cauruļvadu sistēmai, pārrobežu domstarpību izšķiršanai (tai skaitā tiesā) piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus.

(3) Strīdus par piekļuvi sākumposma cauruļvadu tīkliem izskata tiesa Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(13.03.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021. Pants stājas spēkā tad, kad Latvijā tiek uzsākta dabasgāzes ieguve, un šā panta spēkā stāšanos nosaka ar īpašu likumu. Sk. Pārejas noteikumu 33. punktu)

45.pants

(1) Dabaszgāzes sadales sistēmas operators papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir atbildīgs par:

- 1) dabaszgāzes sadales sistēmas darbību, tās tehnisko ekspluatāciju un attīstību;
- 2) dabaszgāzes saņemšanu no dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora un transportēšanu līdz enerģijas lietotājiem;
- 3) iespējamo avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabaszgāzes sadales sistēmā un avārijas dienestu;
- 4) informācijas sniegšanu enerģijas lietotājiem par nosacījumiem, kas jāievēro, lai pieslēgtos dabaszgāzes sadales sistēmai vai to lietotu.

(1¹) Dabaszgāzes sadales sistēmas operators var piedalīties dabaszgāzes tirdzniecībā, ja tas nodrošina pēdējo garantēto piegādi vai ja dabaszgāzes pirkšana un pārdošana ir nepieciešama dabaszgāzes zudumu segšanai sadales sistēmā vai dabaszgāzes sadales sistēmas operatora paša patēriņam.

(2) Ja dabaszgāzes sadales sistēmas operators ir vertikāli integrēta energoapgādes komersanta sastāvā, šis operators ir atsevišķa kapitālsabiedrība ar patstāvīgas juridiskās personas statusu un nošķirts no dabaszgāzes ražošanas, pārvades, uzglabāšanas, sašķidrinātās dabaszgāzes pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības darbībām, un tas saziņā un sava zīmola veidošanā nodrošina, ka tā identitāte ir nošķirta no vertikāli integrēta dabaszgāzes apgādes komersanta tirdzniecības struktūras identitātes.

(3) Šā panta otrajā daļā minētā dabaszgāzes sadales sistēmas operatora neatkarības nodrošināšanai ievērojami šādi nosacījumi:

1) personas, kuras atbild par dabaszgāzes sadales sistēmas operatora vadību, nedrīkst iesaistīties vertikāli integrēta dabaszgāzes komersanta struktūrās, kas tieši vai netieši ir atbildīgas par dabaszgāzes ražošanu, pārvadi, uzglabāšanu, sašķidrinātās dabaszgāzes pakalpojumu sniegšanu un tirdzniecību;

2) jāveic atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka personas, kuras atbild par dabaszgāzes sadales sistēmas operatora vadību, varētu rīkoties neatkarīgi;

3) dabaszgāzes sadales sistēmas operatoram ir tiesības pieņemt lēmumus neatkarīgi no vertikāli integrētā energoapgādes komersanta attiecībā uz aktīviem, kas vajadzīgi dabaszgāzes sadales tīkla ekspluatācijai, uzturēšanai vai attīstībai. Tas neliedz vertikāli integrētā energoapgādes komersantā izveidot attiecīgus koordinācijas mehānismus, lai nodrošinātu valdošā komersanta ekonomisko tiesību aizsardzību attiecībā uz atkarīgā komersanta rīcībā esošo aktīvu atdevi;

4) dabaszgāzes sadales sistēmas operators izstrādā atbilstības programmu, kurā noteikti konkrētu darbinieku pienākumi, kā arī pasākumi, kas veicami, lai nepieļautu diskriminējošu rīcību, un nodrošina pienācīgu minētās programmas ieviešanas kontroli. Dabaszgāzes sadales sistēmas operators ieceļ personu vai nosaka struktūru, kas ir atbildīga par atbilstības programmas ieviešanas kontroli, katru gadu iesniedz regulatoram ziņojumu par veiktajiem pasākumiem un šo ziņojumu publisko. Regulators pēc ziņojuma izvērtēšanas sniedz atzinumu par neatkarības nodrošināšanai veikto pasākumu pietiekamību. Regulatora atzinumā norādītos trūkumus dabaszgāzes sadales sistēmas operators novērs regulatora noteiktajā termiņā.

(4) Šā panta otrās daļas prasības nav attiecināmas uz integrētajiem dabaszgāzes sadales sistēmas operatoriem, kuri sniedz sistēmas pakalpojumus mazāk nekā 100000 lietotāju.

(5) Regulators nosaka, kādi dokumenti un informācija iesniedzama, lai apliecinātu šā panta trešās daļas prasību izpildi.

(6) Regulators nosaka šā panta trešās daļas 4.punktā minētā ziņojuma iesniegšanas, publiskošanas un izvērtēšanas kārtību.

(7) Sadales sistēmas operatoru licenču darbības zonu pārklāšanās nav pieļaujama.

(8) Sadales sistēmas pakalpojumu tarifi vienā licences darbības zonā nav atkarīgi no attāluma starp vietu, kur atrodas gazificētā objekta pieslēgums sadales sistēmai, un vietu, kur atrodas sadales sistēmas starpsavienojums ar pārvades sistēmu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016. 1.¹, otrā, trešā, ceturtā, piektā un sestā daļa stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 31. punktu)

45.¹pants

(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

45.² pants

(1) Dabasgāzes pārvades sistēmas tehnisko balansēšanu nodrošina pārvades sistēmas operators.

(2) Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājs slēdz balansēšanas līgumu ar dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru un atbild par dabasgāzes pārvades sistēmā ievadītā un no tās izvadītā dabasgāzes apjoma balansu.

(3) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators nodrošina, ka balansēšanas aprēķini tiek veikti saskaņā ar tā izstrādātajiem un regulatora apstiprinātajiem dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem pārskatāmi un nepieļaujot diskrimināciju. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājam ir pienākums norēķināties par nebalansu, kas rodas, ja dabasgāzes apjoms, ko tas ievadījis dabasgāzes pārvades sistēmā, neatbilst no dabasgāzes pārvades sistēmas izvadītajam dabasgāzes apjomam.

(4) Balansēšanas aprēķini tiek veikti, pamatojoties uz balansēšanas periodā dabasgāzes pārvades sistēmā ievadīto un no tās izvadīto dabasgāzes apjomu. Balansēšanas aprēķiniem ir jābūt pieejamiem darījumā iesaistītajiem tirgus dalībniekiem, nepārkāpjot to komercnoslēpumu aizsardzību.

(5) Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājs sniedz dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram informāciju, kas pamatoti nepieciešama balansēšanai un balansēšanas aprēķinu veikšanai.

(6) Lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanu, dabasgāzes pārvades sistēmas operators var pieprasīt no dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem garantijas saskaņā ar šā panta trešajā daļā minētajiem dabasgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem.

(7) Ja atbilstoši šā likuma 117. pantam ir izveidota vienotā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēma un regulators ir saskaņojis vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas balansēšanas noteikumus, šo pantu piemēro, ciktāl šā likuma 117. panta ceturtajā un piektajā daļā nav noteikts citādi.

(17.10.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.10.2019.)

45.³pants

(1) Ja vertikāli integrēts energoapgādes komersants ir nonācis vai uzskata, ka nonāks nopietnās ekonomiskās un finansiālās grūtībās sakarā ar fiksēta maksājuma apjoma līguma saistībām, ko tas uzņēmis vienā vai vairākos dabasgāzes iepirkšanas līgumos, šis komersants var iesniegt regulatoram pieteikumu par pagaidu atkāpes piešķiršanu no šā likuma 6.panta pirmajā daļā un 110.panta pirmajā daļā noteiktajiem pienākumiem. Pieteikums iesniedzams nekavējoties — tūlīt pēc pieejas atteikuma. Komersants pieteikumam pievieno visu nepieciešamo informāciju, kas pamato un raksturo ekonomiskās un finansiālās grūtības sakarā ar fiksēta maksājuma apjoma līguma saistībām, kā arī viņa centienus tās atrisināt. Regulators likumā noteiktajā kārtībā izvērtē komersanta iesniegto pieteikumu un, ja nav iespējami citi risinājumi, piešķir pagaidu atkāpi. Regulators nevar piešķirt pagaidu atkāpi, ja komersanta dabasgāzes pārdošanas apjomi nav mazāki par fiksēta maksājuma apjoma līgumos noteiktajiem dabasgāzes pirkšanas apjomiem vai ja var pielāgot attiecīgo dabasgāzes iepirkšanas fiksēta maksājuma apjoma līgumu. Pieņemot lēmumu par atkāpes piešķiršanu, regulators ņem vērā šādus kritērijus:

- 1) nepieciešamība izpildīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un garantēt dabasgāzes apgādes drošumu;
- 2) komersanta stāvoklis dabasgāzes tirgū un konkurences stāvoklis šajā tirgū;
- 3) to ekonomisko un finansiālo grūtību apjoms, ar kurām sastapies komersants vai enerģijas lietotāji;
- 4) fiksētā maksājuma apjoma viena vai vairāku līgumu parakstīšanas datumi un darbības termiņi un tas, cik lielā mērā tie ļauj paredzēt izmaiņas dabasgāzes tirgū;
- 5) komersanta centieni atrisināt problēmu;
- 6) vai un cik lielā mērā komersants, ņemot vērā visus apstākļus un esošo situāciju, varēja paredzēt nopietnu

finansiālu un ekonomisku grūtību rašanos, uzņemoties fiksēta maksājuma apjoma līguma saistības;

7) attiecīgo sistēmu saistības pakāpe ar citām sistēmām un šo sistēmu savstarpējā savietojamība;

8) ietekme, kādu atkāpes piešķiršana atstās uz Eiropas Savienības iekšējā dabasgāzes tirgus netraucētu darbību un konkurences sekmēšanu tajā, kā arī komersanta dabasgāzes iepirkuma alternatīvas Eiropas Savienības iekšējā dabasgāzes tirgū un ārpus tā.

(2) Regulators nevar atzīt komersanta finansiālo un ekonomisko grūtību pastāvēšanu, ja komersanta dabasgāzes pārdošanas apjomi nav mazāki par fiksēta maksājuma apjoma līgumos noteiktajiem dabasgāzes pirkšanas apjomiem vai ja var pielāgot attiecīgo dabasgāzes iepirkšanas fiksēta maksājuma apjoma līgumu.

(3) Energoapgādes komersants var iesniegt regulatoram pieteikumu par pagaidu atkāpes piešķiršanu no šā likuma 6.panta pirmajā daļā un 110.panta pirmajā daļā noteikto pienākumu attiecināšanas uz:

1) jauniem starpsavienojumiem un jaunām dabasgāzes krātuvēm;

2) esošajiem starpsavienojumiem un dabasgāzes krātuvēm, ja to jauda tiek būtiski palielināta, kā rezultātā tiek attīstīti jauni dabasgāzes piegādes avoti.

(4) Regulators var pieņemt lēmumu par atkāpes piešķiršanu, ja:

1) veiktās investīcijas uzlabo konkurenci un piegāžu drošumu dabasgāzes apgādes jomā;

2) investīcijas netiktu veiktas, ja netiktu piešķirtas atkāpes;

3) starpsavienojumi un dabasgāzes krātuves ir tādas personas īpašumā, kas vismaz juridiski ir nošķirta no sistēmas operatoriem, kuru sistēmās tie tiks ierīkoti;

4) starpsavienojumu un dabasgāzes krātuvju lietotāji maksā par to izmantošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.09.2011., 11.02.2016. un 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

IX nodaļa

Siltumapgādes un aukstumapgādes sistēma

(Nodaļas nosaukums 03.03.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

46.pants

(1) Siltumapgādi veic energoapgādes komersanti enerģijas lietotāju nodrošināšanai ar siltumenerģiju ēku un būvju apsildei, ventilācijai (vēdināšanai) un karstā ūdens sagatavošanai enerģijas lietotājiem optimālā veidā, ievērojot ekonomiskos, sociālos, vides aizsardzības un kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumus. Kārtību, kādā energoapgādes komersanti piegādā un enerģijas lietotāji lieto siltumenerģiju, un gadījumus, kādos energoapgādes komersants var pārtraukt energoapgādes pakalpojumu sniegšanu atsevišķiem enerģijas lietotājiem, nosaka Ministru kabinets.

(2) Siltumapgādi vai aukstumapgādi var nodrošināt, izmantojot centralizēto siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmu, individuālo siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmu vai lokālo siltumapgādi vai aukstumapgādi.

(3) *(Izslēgta ar 03.03.2016. likumu)*

(4) Autonomais siltumenerģijas ražotājs nav licencējams siltumapgādes pārvades un sadales komersants.

(5) Koģenerācijas staciju saražotās primārās enerģijas ietaupījuma aprēķināšanas kārtību un noteikumus, kas paredz energoefektivitātes prasības licencēta vai reģistrēta energoapgādes komersanta valdījumā esošām centralizētām siltumapgādes sistēmām un to atbilstības pārbaudes kārtību, nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 05.06.2008. un 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

46.¹ pants

(1) Siltumenerģiju lietotājam piegādā šā likuma 46.panta pirmajā daļā paredzētajā kārtībā un saskaņā ar energoapgādes komersanta un enerģijas lietotāja noslēgto līgumu par siltumenerģijas piegādi (turpmāk — līgums). Ja līgums nav noslēgts, siltumenerģiju lietot aizliegts.

(2) Enerģijas lietotājs brīdina energoapgādes komersantu par līguma pārtraukšanu vismaz 30 dienas iepriekš un norēķinās par izlieto siltumenerģiju.

(3) Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par siltumenerģijas piegādi un lietošanu vai līgumu par siltumenerģijas piegādi, bet energoapgādes komersants uz piederības robežas ir nodrošinājis siltumnesēja parametrus, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam kompensāciju. Kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, kā arī gadījumus, kādos kompensācija aprēķināma, nosaka Ministru kabinets.

(4) Energoapgādes komersants, kura vainas dēļ nav piegādāts noteiktais siltumenerģijas daudzums, atlīdzina enerģijas lietotājam nepiegādātās siltumenerģijas daudzuma vērtību.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

47.pants

(1) Centralizēto siltumapgādi var veikt viens vertikāli integrēts energoapgādes komersants. Sistēmās, kurās ir vairāki siltumenerģijas ražotāji, no kuriem vismaz viens ir neatkarīgais ražotājs, izveido centralizētās siltumapgādes sistēmas operatoru.

(2) Siltumapgādes sistēmas operatora funkcijas var pildīt vertikāli integrēts komersants, kurš savstarpēji nodalīti veic siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

48.pants

Siltumenerģijas apgādes sistēmas operators savā licences darbības zonā iepērk siltumenerģiju no siltumenerģijas ražotājiem, to skaitā no neatkarīgajiem ražotājiem, nodrošina siltumenerģijas lietotājiem drošu un kvalitatīvu siltumapgādi. Šim mērķim sistēmas operators izveido optimālu sistēmas operatīvās vadības struktūru.

49.pants

(1) Viena siltumenerģijas apgādes sistēmas operatora licences darbības zonā var darboties vairāki siltumenerģijas ražotāji, un šiem ražotājiem ir tiesības piedāvāt sistēmas operatoram iepirkt to saražoto siltumenerģiju par vienošanās cenu.

(2) Sistēmas operators, slēdzot līgumus par siltumenerģijas iepirkšanu no ražotājiem vai arī atsakoties tos slēgt, vadās pēc šādiem ekonomiskā pakāpeniskuma principa kritērijiem:

- 1) piedāvātās siltumenerģijas cena un samaksas nosacījumi;
- 2) siltumenerģijas pārvades izmaksas;
- 3) siltumenerģijas ražošanas režīma atbilstība patēriņa režīmam;

- 4) piedāvātās siltumenerģijas atbilstība sistēmas operatora noteiktajiem tehniskajiem parametriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

50.pants

Ēku un būvju īpašniekiem ir tiesības izvēlēties izdevīgāko siltumapgādes veidu.

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

51.pants

(1) Pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū.

(2) Pašvaldības savas administratīvās teritorijas plānojuma ietvaros, ņemot vērā vides un kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumus, kā arī vietējo energoresursu izmantošanas un koģenerācijas iespējas un izvērtējot siltumapgādes drošumu un ilgtermiņa robežizmaksas, var noteikt siltumapgādes attīstību un izdodot saistošos noteikumus.

(05.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

52.pants

Ēku un būvju pieslēgšana centralizētajai siltumapgādes sistēmai vai atslēgšana no tās nedrīkst traucēt siltuma saņemšanu pārējiem šīs sistēmas lietotājiem.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

X nodaļa

Energoefektivitātes paaugstināšana

53.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

54.pants

Energoapgādes komersanti, uzsākot jaunu objektu būvniecību vai ierīkošanu, kā arī esošo objektu paplašināšanu, izmanto vai uzstāda vienīgi tādas energoapgādē izmantojamās iekārtas, ierīces un ietaises, kuras atbilst energoefektivitātes, kvalitātes un drošuma prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

55.pants

Enerģijas lietotāji ierīko vai uzstāda tādas enerģiju patērējošās iekārtas vai ierīces, kuras atbilst kvalitātes un drošuma prasībām.

56.pants

(1) Enerģiju patērējošo iekārtu tehniskajā dokumentācijā norāda, kāds ir šo iekārtu enerģijas patēriņš tipiskos lietošanas apstākļos.

(2) Tirdzniecībā piedāvājamām enerģiju patērējošām iekārtām to energoefektivitāte tiek norādīta speciālā marķējumā par tehnisko raksturojumu.

(3) Enerģiju patērējošo iekārtu energoefektivitātes atbilstību prasībām apliecina to atbilstības sertifikāts.

57.pants

(Izslēgts ar 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

58.pants

(Izslēgts ar 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

XI nodaļa Enerģētiskā krīze

59.pants

Enerģētiskā krīze ir likumā noteiktajā kārtībā izsludināti periodi, kad enerģijas vai kurināmā piegāde energoapgādes komersantiem vai enerģijas lietotājiem ir apdraudēta vai traucēta tādā apjomā, ka šo apdraudējumu vai traucējumus energoapgādes komersanti nespēj laikus prognozēt un novērst ar saimnieciskās darbības metodēm.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

60.pants

(1) Valsts enerģētisko krīzi izsludina gadījumos, kad enerģijas piegāde ir traucēta tādā apjomā, kas var apdraudēt iedzīvotāju drošību, veselību un tautsaimniecības nozaru darbību, un šie traucējumi aptver teritoriju, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz vienu trešdaļu no valsts iedzīvotāju skaita vai arī kura aizņem vairāk nekā pusi no valsts teritorijas.

(2) Valsts enerģētisko krīzi izsludina Ministru kabinets pēc tā ministra ierosinājuma, kurš ir atbildīgs par enerģētiku.

61.pants

Sistēmas operatoram un energoapgādes komersantam, kurš sniedz siltumapgādes pakalpojumus, ir pienākums informēt pašvaldību — republikas pilsētas vai novada domi — par tās administratīvajā teritorijā esošo lietotāju energoapgādes traucējumiem vai par to iespēju.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

62.pants

(1) Vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanu ierosina republikas pilsētas vai novada domes priekšsēdētājs gadījumos, kad enerģijas piegāde ir traucēta tādā apjomā, kas var apdraudēt iedzīvotāju drošību, veselību un tautsaimniecības nozaru darbību noteiktā norobežotā teritorijā, kura sakrīt ar pašvaldības administratīvo teritoriju.

(2) Vietējo enerģētisko krīzi izsludina attiecīgā pašvaldība — republikas pilsētas vai novada dome, kuras administratīvo teritoriju skar enerģētiskā krīze.

(3) Par vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanu republikas pilsētas vai novada domes priekšsēdētājs nekavējoties ziņo par pašvaldībām un par enerģētiku atbildīgajiem ministriem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. un 04.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

63.pants

(Izslēgts ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

64.pants

(1) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar enerģiju izsludinātās enerģētiskās krīzes laikā. Šī kārtība paredz:

- 1) enerģijas patēriņa ierobežojumus un prioritātes atsevišķām enerģijas lietotāju grupām;
- 2) kurināmā drošības rezerves un drošības rezervju izmantošanas kārtību energoapgādes komersantos, lai pēc iespējas nodrošinātu enerģijas lietotāju nepārtrauktu apgādi ar enerģiju;
- 3) dabasgāzes drošības rezerves izveidošanas un izmantošanas kārtību, lai pēc iespējas nodrošinātu dabasgāzes lietotāju nepārtrauktu apgādi ar dabasgāzi.

(2) Ministru kabineta noteikto kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar enerģiju pēc valsts enerģētiskās krīzes

izsludināšanas, realizē attiecīgie sistēmas operatori un Valsts enerģētiskās krīzes centrs attiecībā uz visiem energoapgādes komersantiem, kā arī komersantiem, kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences komercdarbībai ar degvielu.

(3) Šā panta pirmajā daļā noteiktā kārtība ir spēkā arī izsludinātās vietējās enerģētiskās krīzes laikā, un to piemēro attiecīgajiem sistēmas operatoriem un pašvaldību enerģētiskās krīzes centriem, lai nodrošinātu enerģijas lietotāju apgādi ar elektroenerģiju un gāzi attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 17.06.2010. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

65.pants

(1) Vienotu Valsts enerģētiskās krīzes centra darbības kārtību un kompetenci reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(2) Valsts enerģētiskās krīzes centru izveido Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

66.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

67.pants

(1) Pēc tam, kad situācija enerģētikā ir normalizējusies un atjaunota enerģijas piegāžu stabilitāte un drošība, par enerģētiku atbildīgais ministrs ierosina Ministru kabinetam atcelt valsts enerģētisko krīzi.

(2) Valsts enerģētisko krīzi atceļ Ministru kabinets.

68.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

69.pants

(1) Vietējās enerģētiskās krīzes laikā attiecīgā pašvaldība nosaka kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar elektroenerģiju, siltumenerģiju un sašķīdināto naftas gāzi šīs pašvaldības administratīvajā teritorijā. Šī kārtība paredz:

1) elektroenerģijas, siltumenerģijas un sašķīdinātās naftas gāzes patēriņa ierobežojumus un prioritātes atsevišķām enerģijas lietotāju grupām attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā;

2) kurināmā drošības rezerves izmantošanas kārtību energoapgādes komersantos, kuru pienākums ir apgādāt enerģijas lietotājus ar nepieciešamo siltumenerģiju un sašķīdināto naftas gāzi attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(2) Pašvaldības noteikto kārtību, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar siltumenerģiju un sašķīdināto naftas gāzi pēc vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanas, realizē attiecīgais sistēmas operators un attiecīgās pašvaldības enerģētiskās krīzes centrs sadarbībā ar regulatoru attiecībā uz visiem energoapgādes komersantiem, kā arī komersantiem, kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences komercdarbībai ar degvielu, ja tie veic šo komercdarbību attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(3) Vietējās enerģētiskās krīzes pārvarēšanas un novēršanas pasākumus pašvaldība veic par sava budžeta līdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. un 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

70.pants

(1) Pašvaldības enerģētiskās krīzes centru izveido republikas pilsētas vai novada dome, un centrā ietilpstošās personas sasauc republikas pilsētas vai novada domes priekšsēdētājs ne vēlāk kā četrus stundas laikā pēc vietējās enerģētiskās krīzes izsludināšanas.

(2) Vairākas pašvaldības, kuras vienlaikus skar enerģētiskā krīze, var koordinēt šo pašvaldību enerģētiskās krīzes centru darbību vai izveidot vienotu pašvaldību enerģētiskās krīzes centru, kurā ietilpstošās personas sasauc pēc attiecīgo pašvaldību — republikas pilsētas vai novada domes — priekšsēdētāju kopīgas vienošanās, pieaicinot atbildīgas pašvaldību amatpersonas, vides aizsardzības speciālistus un energoapgādes komersantu pārstāvjus.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

71.pants

(1) Ministru kabineta un pašvaldības noteiktā kārtība, kādā enerģijas lietotāji apgādājami ar enerģiju izsludinātas enerģētiskās krīzes laikā, var ierobežot energoapgādes komersantu saistības apgādāt ar enerģiju visus enerģijas lietotājus to licences darbības zonā, kā arī energoapgādes komersantu un enerģijas lietotāju līgumsaistību izpildi attiecībā uz enerģijas piegādi.

(2) Energoapgādes komersanti nav atbildīgi par zaudējumiem, kas nodarīti enerģijas lietotājiem izsludinātas enerģētiskās krīzes laikā.

(3) Valsts enerģētiskās krīzes laikā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram ir tiesības dot rīkojumus elektroenerģijas ražotājiem par ģenerējošās jaudas izmaiņām tehnisko iespēju robežās vai to pilnīgu apturēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

72.pants

(1) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā komersanti nodrošina un sniedz drošības rezervju pakalpojumu valsts naftas produktu rezervju izveidei noteiktā apjomā, lai enerģētiskās krīzes periodos tiktu nodrošināta apgāde ar naftas produktiem.

(2) Lai nodrošinātu un sniegtu šā panta pirmajā daļā minēto drošības rezervju pakalpojumu, Būvniecības valsts kontroles birojs organizē iepirkumu.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2011., 08.11.2012., 03.03.2016., 12.04.2018. un 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

72.¹ pants

Centrālās krājumu uzturēšanas struktūras (CKUS) funkcijas pilda Būvniecības valsts kontroles birojs. Šīs struktūras funkcijas ir šādas:

1) iegādāties šā likuma 72.panta pirmajā daļā minēto pakalpojumu, ievērojot šajā likumā un publisko iepirkumu jomu regulējošos normatīvajos aktos minētās prasības;

2) administrēt šā likuma 72.panta pirmajā daļā minēto pakalpojumu;

3) administrēt valsts nodevu par šā likuma 72.pantā noteikto drošības rezervju uzturēšanu.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2011., 12.04.2018. un 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

72.² pants

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā komersanti, kam izsniegta speciāla atļauja (licence) naftas produktu mazumtirdzniecībai, sniedz informāciju par naftas produktu mazumtirdzniecības cenām.

(05.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

72.³ pants

Par šā likuma 72.pantā noteikto drošības rezervju uzturēšanu maksājama valsts nodeva. To maksā komersanti, kas saņēmuši speciālu atļauju (licenci) apstiprinātā akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, komersanti, kas saņēmuši speciālu atļauju (licenci) reģistrēta saņēmēja darbībai, komersanti, kas saņēmuši speciālu atļauju (licenci)

degvielas vairumtirdzniecībai, komersanti, kas saņēmuši speciālu atļauju (licenci) degvielas mazumtirdzniecībai. Citi komersanti maksā Valsts nodevu par naftas produktu apjomu, kuru tie Latvijas Republikā savam patēriņam ievie no Eiropas Savienības dalībvalsts vai trešās valsts. Valsts naftas produktu rezerve apmēru, kā arī valsts nodevas apmēru un tās aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2011. un 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

72.4 pants

Būvniecības valsts kontroles birojs šā likuma 72.¹ pantā minēto funkciju izpildei nepieciešamos izdevumus sedz no valsts nodevas ieņēmumiem, kas saņemti par drošības rezervju uzturēšanu. Drošības rezervju uzturēšanas valsts nodevu ieskaita valsts pamatbudžetā.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

73.pants

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā energoapgādes komersanti, komersanti, kuri nodrošina un sniedz drošības rezerve pakalpojumu, un komersanti, kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences komercdarbībai ar naftas produktiem, pārdod tiem piederošo kurināmo pēc valsts vai pašvaldības enerģētiskās krīzes centra pieprasījuma izsludinātas enerģētiskās krīzes laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 17.02.2011. un 03.03.2016. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2016.)

74.pants

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek veikta nepieciešamās informācijas apkopošana un izvērtēšana, lai nodrošinātu optimālu enerģijas patēriņa sabalansētību, enerģētiskās krīzes novēršanas plānošanu, vadību, krīzes seku likvidēšanu un pārvarēšanu.

75.pants

Kārtību, kādā enerģijas lietotāju apgāde ar enerģiju tiek veikta izņēmuma stāvoklī vai ārkārtējās situācijās, nosaka citi likumi.

XII nodaļa Enerģētikas pārvalde

76.pants

(1) Enerģētikas pārvaldi veic Ministru kabinets, un to īsteno Ekonomikas ministrija un par enerģētiku atbildīgais ministrs.

(2) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā ierīkojami jauni energoapgādes komersantu objekti.

(3) Energoapgādes objektu ekspluatācijas organizatoriskās, tehniskās un drošības prasības nosaka energostandartos. Obligāti piemērojamās energostandartus apstiprina Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 13.05.2010. un 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

77.pants

(1) Par enerģētiku atbildīgais ministrs veic šādas funkcijas:

1) *(izslēgts ar 10.05.2001. likumu);*

2) *(izslēgts ar 17.03.2005. likumu);*

3) (izslēgts ar 17.03.2005. likumu);

4) vada normatīvo aktu projektu izstrādi valsts enerģētikas politikas īstenošanai;

5) veicina enerģijas lietotājiem piegādāto energoresursu efektīvu un ekonomisku izmantošanu;

6) veicina investīciju piesaistīšanu enerģētikā, kā arī energoapgādes komersantu objektu atjaunošanā un būvniecībā.

(2) Par enerģētiku atbildīgajam ministram ir tiesības pieprasīt un netraucēti saņemt viņam nepieciešamo informāciju no regulatora un energoapgādes komersantiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 17.03.2005., 26.05.2005. un 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

78.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

79.pants

(Izslēgts ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

80.pants

(Izslēgts ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2005. Sk. Pārejas noteikumus.)

81.pants

Pašvaldības, plānojot energoapgādes attīstību savās administratīvajās teritorijās, var ierosināt energoapgādes komersantu horizontālo integrāciju un komersantu saplūšanu vienotā komersantā, ja tas pazemina energoapgādes perspektīvās robežizmaksas, uzlabo enerģijas lietotāju apgādes drošumu un kvalitāti un enerģijas sadales sistēmu darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

82.pants

(1) Energoapgādes komersantu — siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas, pārvades, sadales vai dabasgāzes pārvades, sadales vai uzglabāšanas veicēju — objektu ekspluatāciju kontrolē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, kurai ir šādi pienākumi:

1) kontrolēt energoapgādes komersantu objektu ekspluatācijas pārbaudes, to atbilstošu un savlaicīgu veikšanu;

2) veikt elektroenerģijas, siltumenerģijas un dabasgāzes kvalitātes prasību izpildes un atbilstības kontroli un uzraudzību;

3) normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos piedalīties elektroenerģijas, siltumenerģijas un dabasgāzes apgādes sistēmu avāriju cēloņu noskaidrošanā un nelaimes gadījumu izmeklēšanas komisiju darbā energoapgādes komersantu objektos.

(2) (Izslēgta ar 03.10.2019. likumu)

(3) (Izslēgta ar 05.06.2008. likumu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005., 05.06.2008., 12.06.2009., 13.05.2010. un 03.10.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2019.)

XIII nodaļa Energoapgādes regulēšana

83.pants

Energoapgādes regulēšanu veic saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" izveidota sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas iestāde — regulators.

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

84.pants

(1) Regulators, īstenojot energoapgādes regulēšanu, papildus likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajam veic šādas funkcijas:

- 1) veicina energoapgādes komersantu efektīvu darbību;
- 2) sekmē vietējo un atjaunojamo energoresursu izmantošanu energoapgādē;
- 3) veicina lietotājiem piegādātās enerģijas efektīvu izmantošanu;
- 4) pārrobežu jautājumos sadarbojas ar Energoregulatoru sadarbības aģentūru un citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, kā arī trešo valstu attiecīgajām iestādēm, ja jautājums skar Latvijas Republikas dabasgāzes vai elektroenerģijas infrastruktūru uz trešo valsti vai no tās;
- 5) atbilstoši kompetencei sniedz viedokli citas Eiropas Savienības dalībvalsts regulatīvajai iestādei par atkāpes piemērošanu dabasgāzes pārvades līnijai starp šo dalībvalsti un trešo valsti, ja tas skar Latvijas Republikas intereses.

(2) Regulators, pildot šajā likumā noteiktos uzdevumus, ievēro valsts enerģētikas politiku un realizē Latvijas enerģētikas nacionālo programmu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001., 17.03.2005., 26.05.2005. un 21.02.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

84.¹pants

(1) Regulators apstiprina dabasgāzes pārvades sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumus biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes lietotājiem un dabasgāzes sadales sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes sadales sistēmas pieslēguma noteikumus dabasgāzes lietotājiem. Minētajiem noteikumiem jābūt objektīvi pamatotiem, ekonomiski attaisnotiem, taisnīgiem, vienlīdzīgiem un atklātiem. Regulators var ierosināt dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumu pārskatīšanu un pieprasīt, lai attiecīgais dabasgāzes sistēmas operators noteiktā termiņā iesniedz dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumu projektu.

(2) Dabasgāzes apgādē papildus šajā likumā un likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajam regulators uzrauga:

- 1) starpsavienojumu jaudu vadības un sadales noteikumus sadarbībā ar to dalībvalstu attiecīgo iestādi vai iestādēm, ar kurām ir šāds starpsavienojums;
- 2) visas darbības un metodes, ko sistēmu operatori pielieto sistēmas jaudas pārslodzes vadībai Latvijas dabasgāzes apgādes sistēmā;
- 3) sistēmu operatoru laika patēriņu pieslēgumu un remontdarbu veikšanai;
- 4) sistēmu operatoru publicēto informāciju par starpsavienojumiem, tīklu izmantošanu un sistēmu jaudas sadalījumu starp ieinteresētajām pusēm;
- 5) grāmatvedības nodalīšanu atbilstoši šā likuma 12.pantā noteiktajai kārtībai;
- 6) šajā likumā noteikto pārvades, sadales, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoru un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoru pienākumu izpildi;

7) dabasgāzes tirgus pārskatāmību un konkurences līmeni tajā;

8) šā panta pirmajā daļā noteikto sistēmas pieslēguma noteikumu izpildi.

(3) Regulators reizi gadā ziņo Eiropas Komisijai un Energoregulatoru sadarbības aģentūrai par savu darbību un šajā likumā noteikto pienākumu izpildi, kā arī publicē šo ziņojumu savā tīmekļa vietnē.

(4) Regulators ir tiesīgs veikt pārbaudes (arī bez iepriekšēja paziņojuma) dabasgāzes pārvades, sadales un uzglabāšanas, kā arī sašķīdrinātās dabasgāzes sistēmas operatora un kādu no ražošanas vai tirdzniecības funkcijām veicoša dabasgāzes apgādes komersanta telpās, lai uzraudzītu, kā tiek pildītas prasības, kas noteiktas likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", šajā likumā un enerģētikas nozares speciālajos normatīvajos aktos, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014., 11.02.2016. un 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

85.pants

(1) Regulators savas kompetences ietvaros izdod energoapgādi regulējošus normatīvos aktus, tostarp tādus, kas nepieciešami Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanai. Regulators sniedz skaidrojumu par savas kompetences ietvaros izdotajiem energoapgādi regulējošiem normatīvajiem aktiem.

(2) (Izslēgta ar 10.05.2001. likumu)

(3) Regulators ir atbrīvots no valsts nodevas visos gadījumos, kad tas ceļ prasību tiesā pret personām, kas pārkāpušas normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz energoapgādi.

(4) (Izslēgta ar 10.05.2001. likumu)

(5) (Izslēgta ar 10.05.2001. likumu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. un 17.10.2019. likumu, kas stājas spēkā 23.10.2019.)

86.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

87.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

88.pants

Enerģijas lietotāju tiesību un interešu aizsardzību veic un strīdus izskata Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajā kārtībā, kā arī Patērētāju tiesību aizsardzības centrs Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā.

(17.02.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2011.)

89.pants

(Izslēgts ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

90.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

91.pants

(Izslēgts ar 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

92.pants

To sabiedrisko pakalpojumu veidus, kurus nepieciešams regulēt, energoapgādē nosaka saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

93.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

94.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

95.pants

Pieprasījumu par enerģijas piegādi izskata saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

96.pants

Regulators saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" pārņem sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja licences darbības zonu, ja energoapgādes komersants jebkādu iemeslu dēļ nevar nodrošināt nepārtrauktu energoapgādi.

(10.05.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

97.pants

Tarifus nosaka saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

98.pants

(Izslēgts ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

XIV nodaļa

Atbildība par prasību neievērošanu dabasgāzes apgādē

(Nodaļa 13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014. Nodaļa stājas spēkā 03.07.2014., Sk. Pārejas noteikumu 39.punktu)

99.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes pārvades sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 euro apmērā, ja dabasgāzes pārvades sistēmas operators:

- 1) sniedz pārvades sistēmas pakalpojumus bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;
- 2) neievēro regulatora apstiprinātos sistēmas lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;
- 3) nenodrošina tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem;
- 4) neievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un

pārredzamību prasības;

5) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

6) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu;

7) nenodrošina atbilstību šajā likumā noteiktajām pārvades sistēmas operatora sertificēšanas prasībām, tostarp neievēro šajā likumā noteiktos sertificēšanas prasību ieviešanas termiņus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

100.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes sadales sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes sadales sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes sadales sistēmas operators:

1) sniedz sadales sistēmas pakalpojumus bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;

2) neievēro regulatora apstiprinātos sistēmas lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;

3) nenodrošina tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem;

4) neievēro sadales sistēmas operatora neatkarības prasības, tostarp prasību izstrādāt atbilstības programmu un sniegt ziņojumu par pasākumiem, kas veikti, lai to ievērotu;

5) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

6) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu.

101.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators:

1) sniedz dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumu bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;

2) neievēro regulatora apstiprinātos dabasgāzes krātuves lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu.

101.¹ pants

Regulators ir tiesīgs vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators:

1) sniedz dabasgāzes pārvades vai uzglabāšanas pakalpojumu bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;

2) neievēro regulatora apstiprinātos dabasgāzes krātuves lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem piekļuvi sistēmai;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) neievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības;

5) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu;

6) nenodrošina atbilstību šajā likumā noteiktajām vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora sertificēšanas prasībām, tostarp neievēro šajā likumā noteiktos sertificēšanas prasību ieviešanas termiņus.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

102.pants

Regulators ir tiesīgs sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoram uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatora iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators:

1) sniedz sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumu bez licences, neievēro tam izsniegtās licences nosacījumus vai tam izsniegto licenci nodod citām personām;

2) neievēro regulatora apstiprinātos sistēmas lietošanas un sistēmas pieslēguma noteikumus, nenodrošina pieslēgumu sistēmai vai neinformē regulatoru par gadījumiem, kad sistēmas operators atteicis sistēmas lietotājiem vai pretendentiem pieeju sistēmai;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu vai pārkāpj šķērssubsīdiju aizliegumu.

103.pants

Regulators ir tiesīgs dabasgāzes tirgotājam uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no dabasgāzes tirgotāja iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja dabasgāzes tirgotājs:

1) sniedz dabasgāzes tirdzniecības pakalpojumu bez reģistrācijas vai pārkāpj vispārējās atļaujas noteikumus;

2) galalietotājam izsniedzamajos rēķinos un informatīvajos materiālos neietver regulatora noteikto informāciju;

3) nesniedz regulatoram informāciju tā noteiktajā laikā un kārtībā vai sniedz nepatiesu informāciju;

4) nenodala savu iekšējo grāmatvedību, neiesniedz regulatoram bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016. 1. punkta jaunā redakcija stājas spēkā 10.02.2017. Sk. Pārejas noteikumu 53. punktu)

104.pants

Regulators ir tiesīgs tirgus dalībniekam uzlikt soda naudu līdz 10 procentiem no tirgus dalībnieka iepriekšējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 300 *euro* apmērā, ja tirgus dalībnieks neievēro Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību prasības, tostarp aizliegumu

darījumos ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju, tirgus manipulāciju aizliegumu, kā arī pienākumu sniegt informāciju regulatoram un Energoregulatoru sadarbības aģentūrai.

105.pants

(1) Ja regulators konstatē, ka dabasgāzes sistēmas operators, tirgotājs vai tirgus dalībnieks neievēro šā likuma prasības, regulators var pieņemt vienu vai vairākus no šādiem lēmumiem:

- 1) uzlikt pienākumu noteiktā termiņā nodrošināt attiecīgo šā likuma prasību ievērošanu;
- 2) izteikt brīdinājumu;
- 3) uzlikt šā likuma 99., 100., 101., 101.¹, 102., 103. un 104.pantā minēto soda naudu.

(2) Ja regulators ir pieņēmis lēmumu, ar kuru uzlicis pienākumu noteiktā termiņā nodrošināt attiecīgo šā likuma prasību ievērošanu un izteicis brīdinājumu, bet dabasgāzes sistēmas operators, tirgotājs vai tirgus dalībnieks regulatora noteiktajā termiņā nav izpildījis šo lēmumu, regulators ir tiesīgs pieņemt lēmumu par soda naudas uzlikšanu.

(3) Regulatora administratīvo aktu, kas izdots saskaņā ar šo likumu, var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa triju tiesnešu sastāvā. Tiesas spriedumu var pārsūdzēt, iesniedzot kasācijas sūdzību.

(4) Pieteikuma iesniegšana tiesā par šā panta pirmajā daļā minētā administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu neaptur šā administratīvā akta darbību, izņemot darbību tā daļā par soda naudas uzlikšanu.

(5) Šā likuma 99., 100., 101., 101.¹, 102., 103. un 104.pantā minētā soda nauda tiek iemaksāta valsts budžetā, un to nevar iekļaut izmaksās, kuras sedz lietotājs.

(6) Ministru kabinets izdod noteikumus, kuros nosaka finanšu gada neto apgrozījuma aprēķināšanas kārtību, soda naudas apmēra aprēķināšanas kārtību, ņemot vērā attiecīgā pārkāpuma smagumu un ilgumu, atbildību mīkstinājošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī gadījumus, kad soda naudu var samazināt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

XV nodaļa Dabasgāzes tirgus

(Nodaļa 11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

106.pants

(1) Dabasgāzes tirgū tā dalībnieki savstarpējus līgumus slēdz rakstveidā.

(2) Dabasgāzes tirgus dalībniekam ir tiesības dabasgāzes transportēšanai izmantot pārvades un sadales sistēmas par šajā likumā un likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" paredzētajā kārtībā noteiktajiem sistēmas pakalpojumu tarifiem.

(3) Dabasgāzes cenu nosaka dabasgāzes tirgus dalībnieki, savstarpēji vienojoties.

106.¹ pants

Ja starp Latvijas Republiku un trešo valsti tiek plānots noslēgt starpvaldību līgumu par dabasgāzes pārvades sistēmas jautājumiem, Ekonomikas ministrijai ir pienākums par to pirms lēmuma pieņemšanas informēt Eiropas Komisiju.

(21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

107.pants

(1) Ar dabasgāzes tirdzniecību var nodarboties:

- 1) dabasgāzes tirgotājs, kas šajā likumā noteiktajā kārtībā reģistrēts dabasgāzes tirgotāju reģistrā;
- 2) publiskais tirgotājs, kas šajā likumā noteiktajā kārtībā reģistrēts dabasgāzes tirgotāju reģistrā.

(2) Visiem dabasgāzes lietotājiem ir tiesības brīvi izvēlēties dabasgāzes tirgotāju. Visi dabasgāzes lietotāji, kas nav māsaimniecības lietotāji, ir tirgus dalībnieki. Māsaimniecības lietotājs ir saistītais lietotājs, ja nav izmantojis iespēju kļūt par tirgus dalībnieku.

(3) Dabasgāzes piegādi saistītajiem lietotājiem nodrošina publiskais tirgotājs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā par regulatora noteiktu dabasgāzes cenu vai, ja saņemta regulatora atļauja, par dabasgāzes cenu, ko noteicis publiskais tirgotājs, saskaņā ar regulatora noteikto dabasgāzes cenas aprēķināšanas metodiku.

(4) Latvijas teritorijā darbojas viens publiskais tirgotājs, un tam ir šādi pienākumi:

- 1) piegādāt dabasgāzi visiem saistītajiem lietotājiem visā Latvijas teritorijā;
- 2) pildīt pēdējā garantētā piegādātāja pienākumus pret saistītajiem lietotājiem.

(5) Kārtību, kādā izvēlas publisko tirgotāju, nosaka Ministru kabinets.

(6) Regulators nosaka, kādu informāciju un kādā apjomā dabasgāzes tirgotājs un publiskais tirgotājs ietver galalietotājam izsniedzamajos rēķinos un informatīvajos materiālos.

(7) Kārtību, kādā lietotājiem piegādā dabasgāzi un pārtrauc tās piegādi, dabasgāzes sistēmas drošas lietošanas prasības, tirgotāja, publiskā tirgotāja, sistēmas operatora, lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka tiesības un pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā, kārtību, kādā veicami norēķini par saņemtajiem pakalpojumiem, nokavējuma procentu apmēru, tirgotāju maiņas kārtību un lietotāju apgādi dabasgāzes piegādes traucējumu gadījumā, kā arī sašķīdrinātās dabasgāzes pakalpojuma sniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

108.pants

(1) Regulators nosaka dabasgāzes tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši visiem dabasgāzes tirgotājiem, kuru darbību regulē saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(2) Regulators veido dabasgāzes tirgotāju reģistru un nodrošina tā publisku pieejamību.

(3) Regulators nosaka dabasgāzes tirgotāju reģistrā iekļaujamās ziņas, dabasgāzes tirgotāju reģistrēšanas prasības un kārtību, kādā dabasgāzes tirgotājs nosūta reģistrācijas paziņojumu vai paziņojumu par darbības izbeigšanu, reģistrācijas paziņojumā vai paziņojumā par darbības izbeigšanu ietveramo informāciju, kā arī kārtību, kādā dabasgāzes tirgotāju izslēdz no dabasgāzes tirgotāju reģistra un reģistrē atkārtoti.

(4) Ja dabasgāzes tirdzniecības vispārējās atļaujas noteikumi pārkāpti atkārtoti, regulators var izslēgt dabasgāzes tirgotāju no dabasgāzes tirgotāju reģistra. Dabasgāzes tirgotājam ir tiesības atsākt dabasgāzes tirdzniecību ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem no dienas, kad dabasgāzes tirgotājs izslēgts no dabasgāzes tirgotāju reģistra, ja tas novērsis pārkāpumu, par kuru tika izslēgts no dabasgāzes tirgotāju reģistra, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram jaunu reģistrācijas paziņojumu un šajā likumā noteiktajā kārtībā atkārtoti reģistrēts dabasgāzes tirgotāju reģistrā.

(5) Ja regulators mēneša laikā no reģistrācijas paziņojuma saņemšanas dienas nav rakstveidā informējis reģistrācijas paziņojuma iesniedzēju par atteikumu to reģistrēt, uzskatāms, ka dabasgāzes tirgotājs ir reģistrēts.

(6) Reģistrācijas paziņojums uzskatāms par iesniegtu dienā, kad regulators saņēmis visu tā noteikto informāciju. Ja iesniegtajos dokumentos norādītā informācija ir nepietiekama vai neprecīza, regulators ir tiesīgs pieprasīt papildinformāciju. Laiku no papildinformācijas pieprasīšanas līdz pieprasītās informācijas saņemšanai neieskaita šā panta piektajā daļā noteiktajā termiņā.

(7) Dabasgāzes tirgotājs var izbeigt dabasgāzes tirdzniecību, ja tas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nosūta regulatoram paziņojumu par darbības izbeigšanu un tiek izslēgts no dabasgāzes tirgotāju reģistra.

(Pants stājas spēkā 10.02.2017. Sk. Pārejas noteikumu 43. punktu)

109.pants

(1) Galalietotājam ir tiesības katra mēneša pirmajā datumā bez ierobežojumiem mainīt dabasgāzes tirgotāju. Attiecīgais sistēmas operators nodrošina dabasgāzes tirgotāja maiņu termiņā, kas nepārsniedz 21 dienu.

(2) Galalietotāji, kuri nav saistītie lietotāji un kuru gazificētie objekti ir pieslēgti dabasgāzes sadales sistēmai, ir tiesīgi saņemt dabasgāzi pēdējās garantētās piegādes ietvaros, ja dabasgāzes tirgotājs, ar kuru galalietotājam ir spēkā esošs dabasgāzes tirdzniecības līgums, izbeidz dabasgāzes tirdzniecību. Pēdējo garantēto piegādi galalietotājiem nodrošina dabasgāzes sadales sistēmas operators vai šā panta trešās daļas kārtībā izraudzīts dabasgāzes tirgotājs.

(3) Dabasgāzes sadales sistēmas operators, uzticot tirgotājam pēdējās garantētās piegādes veikšanu, ievēro atklātas, nediskriminējošas un uz tirgus principiem balstītas procedūras.

(4) Kārtību, kādā nosaka un publicē pēdējās garantētās piegādes cenu šā panta otrajā daļā minētajiem galalietotājiem, nosaka Ministru kabinets.

(5) Saistītajam lietotājam pēc tam, kad tas izmantojis lietotāja izvēles tiesības un kļuvis par tirgus dalībnieku, ir tiesības pārtraukt tirgotāja izvēles tiesību izmantošanu un saņemt dabasgāzi no publiskā tirgotāja, kuram nav tiesību atteikt šim lietotājam dabasgāzes piegādi (izņemot šā panta sestajā daļā minēto gadījumu).

(6) Publiskajam tirgotājam ir tiesības atteikties piegādāt dabasgāzi šā panta piektajā daļā minētajam lietotājam, ja publiskais tirgotājs ir atjaunojis savu pienākumu būt par dabasgāzes piegādātāju šim lietotājam vairāk nekā divas reizes pēdējo 12 mēnešu laikā.

(Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

110.pants

(1) Dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators nodrošina visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kuri to pieprasa, vienlīdzīgu un atklātu piekļuvi attiecīgajai sistēmai, sniedzot tiem dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus.

(2) Dabasgāzes sistēmas operatoram ir tiesības motivēti atteikt piekļuvi attiecīgajai sistēmai likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktajā kārtībā šādos gadījumos:

- 1) sistēmas jauda nav pietiekama;
- 2) netiks izpildīti regulatora noteiktie pienākumi un saistības;
- 3) ir nopietnas ekonomiskas un finanšu grūtības ar fiksēta apjoma līgumiem;
- 4) regulators šā likuma 45.³ pantā minētajā gadījumā ir pieņēmis lēmumu par pagaidu atkāpes piešķiršanu.

(3) Regulators, informējot Eiropas Komisiju, pēc dabasgāzes sistēmas operatora pieprasījuma attiecībā uz jauniem dabasgāzes apgādes sistēmas objektiem var piešķirt pagaidu atkāpi no šā likuma 6.panta pirmajā daļā, 110.panta pirmajā daļā un 111.pantā dabasgāzes sistēmas operatoram noteiktajām prasībām, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- 1) ieguldījumi uzlabo dabasgāzes apgādes drošumu un konkurenci dabasgāzes tirdzniecībā;
- 2) ar ieguldījumu saistītais risks ir tāds, ka ieguldījums netiktu veikts, ja nebūtu piešķirta atkāpe;
- 3) dabasgāzes apgādes sistēmas objekti ir tādas personas īpašumā, kura vismaz juridiski ir nošķirta no to sistēmu operatoriem, kurās tie tiks ierīkoti;
- 4) dabasgāzes apgādes sistēmas objektu lietotāji maksā par to lietošanu;

5) atkāpe piešķirta, lai efektīvi funkcionētu dabasgāzes iekšējais tirgus un regulētās sistēmas, kurām infrastruktūra ir pieslēgta, un nekaitē konkurencei attiecīgajos dabasgāzes tirgos, kurus varētu ietekmēt minētie ieguldījumi, kā arī nekaitē Eiropas Savienības dalībvalstu piegādes drošumam.

(3¹) Pirms regulators pieņem lēmumu par atkāpes piešķiršanu saskaņā ar šā panta trešo daļu, tas apspriežas ar:

1) tās Eiropas Savienības dalībvalsts regulatīvo iestādi, kuras dabasgāzes tirgu var ietekmēt jaunais dabasgāzes apgādes sistēmas objekts;

2) tās trešās valsts attiecīgo iestādi, ar kuru Latvijas Republikai ir attiecīgais starpsavienojums. Regulators var pieņemt lēmumu par atkāpes piešķiršanu, ja trešās valsts attiecīgā iestāde nav sniegusi atbildi triju mēnešu laikā pēc regulatora pieprasījuma nosūtīšanas dienas.

(4) Regulators lēmumu par atkāpes piešķiršanu, kā arī ar lēmumu saistīto informāciju nosūta Eiropas Komisijai izvērtēšanai.

(5) Regulators mēneša laikā pēc tam, kad saņemts Eiropas Komisijas lēmums, kurā pieprasīts grozīt vai atcelt šā panta ceturtajā daļā minēto regulatora lēmumu, pieņem vienu no šādiem lēmumiem un informē par to Eiropas Komisiju:

1) atceļ lēmumu par atkāpes piešķiršanu un izdod jaunu lēmumu, ievērojot Eiropas Komisijas lēmumā norādītos apsvērumus lēmuma grozīšanai;

2) atceļ lēmumu par atkāpes piešķiršanu, ja Eiropas Komisija to atzinusi par nepamatotu.

(6) Biometānu, kā arī gāzveida stāvoklī pārvērstu sašķidrināto dabasgāzi atļauts ievadīt dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā. Ministru kabinets nosaka tehniskās un drošības prasības, kā arī gāzes kvalitātes raksturlielumus, lai gāzes ievadīšana un transportēšana dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā būtu droša.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

111.pants

(1) Latvijā darbojas viens vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un tam:

1) pieder dabasgāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi (tostarp pārvades sistēma);

2) pieder vai attiecīgās licences termiņā nodota lietošanā Inčukalna pazemes gāzes krātuve vai tās daļa.

(2) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators ir energoapgādes komersants, kas nošķirts no dabasgāzes ražošanas un tirdzniecības darbībām un elektroenerģijas ražošanas un tirdzniecības darbībām un neietilpst vertikāli integrēta dabasgāzes apgādes komersanta vai vertikāli integrēta elektroapgādes komersanta sastāvā.

(3) Lai nodrošinātu vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora neatkarību un efektīvu novērstu jebkādu interešu konfliktu starp vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru un energoapgādes komersantiem, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ievēro šādus nosacījumus:

1) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru, dabasgāzes pārvades sistēmu vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi vai izmantot jebkādas tiesības vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā;

2) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

3) viena un tā pati persona nedrīkst iecelt vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora padomes, valdes vai tādu institūciju locekļus, kurām ir tiesības pārstāvēt vienoto dabasgāzes pārvades un

uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi, un vienlaikus tieši vai netieši kontrolēt dabasgāzes apgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā un nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt elektroapgādes komersantu, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

4) viena un tā pati persona nedrīkst kļūt par padomes, valdes vai tādu institūciju locekli, kurām ir tiesības pārstāvēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru, ne dabasgāzes apgādes komersantā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, ne elektroapgādes komersantā, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, ne vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā vai dabasgāzes pārvades sistēmā, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvē;

5) ja šīs daļas 2., 3. vai 4.punktā minētā persona ir Latvijas Republika, tad viena un tā pati valsts pārvaldes institūcija nedrīkst kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, un vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi;

6) vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators šā likuma 15.panta ceturtajā daļā minēto komerciālo un konfidenciālo informāciju, ko tas ieguvis, darbojoties kā daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, nedrīkst nodot tāda dabasgāzes apgādes komersanta rīcībā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu vai tirdzniecību.

(4) Lai nodrošinātu dabasgāzes pārvades sistēmas operatora neatkarību, ievēro šādus nosacījumus:

1) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt dabasgāzes pārvades operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu vai izmantot jebkādas tiesības dabasgāzes pārvades sistēmas operatorā;

2) viena un tā pati persona vai personas, kuras tieši vai netieši kontrolē dabasgāzes pārvades operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

3) viena un tā pati persona nedrīkst iecelt dabasgāzes pārvades sistēmas operatora padomes, valdes vai tādu institūciju locekļus, kurām ir tiesības pārstāvēt dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, un vienlaikus tieši vai netieši kontrolēt dabasgāzes apgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā un nedrīkst tieši vai netieši kontrolēt elektroapgādes komersantu, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, vai izmantot jebkādas tiesības šādā komersantā;

4) viena un tā pati persona nedrīkst kļūt par padomes, valdes vai tādu institūciju locekli, kurām ir tiesības pārstāvēt dabasgāzes pārvades operatoru, ne dabasgāzes apgādes komersantā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu un tirdzniecību, ne elektroapgādes komersantā, kas nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, ne dabasgāzes pārvades sistēmas operatorā vai dabasgāzes pārvades sistēmā;

5) ja šā panta trešās daļas 2., 3. vai 4.punktā minētā persona ir Latvijas Republika, tad viena un tā pati valsts pārvaldes institūcija nedrīkst kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, un dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu;

6) dabasgāzes pārvades sistēmas operators šā likuma 15.panta ceturtajā daļā minēto komerciālo un konfidenciālo informāciju, ko tas ieguvis, darbojoties kā daļa no vertikāli integrēta uzņēmuma, nedrīkst nodot tāda dabasgāzes apgādes komersanta rīcībā, kas nodarbojas ar dabasgāzes ražošanu vai tirdzniecību;

7) dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram pieder dabasgāzes pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi (tostarp pārvades sistēma).

(5) Šā panta trešās daļas 1., 2., 3. un 4.punkta un ceturtais daļas 1., 2., 3. un 4.punkta prasības nav attiecināmas uz finanšu institūcijām un īpašam mērķim dibinātiem komersantiem, kuriem pieder akcijas vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā vai pārvades sistēmas operatorā un energoapgādes komersantā, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību, ja šo finanšu institūciju un īpašam mērķim dibināto komersantu uzraudzību veic Latvijas Republikas, citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts kompetentā finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības institūcija un ja tiek konstatēts, ka minēto finanšu institūciju un īpašam mērķim dibināto

komersantu darbība nerada nekādu interešu konfliktu starp vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru un energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu vai tirdzniecību.

(Trešā, ceturta un piektā daļa stājas spēkā 31.12.2017. Sk. Pārejas noteikumu 44. punktu)

112.pants

Vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir šādi pienākumi:

- 1) nodrošināt dabasgāzes pārvades sistēmas drošu, efektīvu un saimnieciski izdevīgu darbību, tās tehnisko ekspluatāciju un attīstību;
- 2) nodrošināt dabasgāzes piegādi sadales sistēmai atbilstoši dabasgāzes sadales sistēmas operatoru pamatotam pieprasījumam;
- 3) nodrošināt dabasgāzes plūsmu vadību dabasgāzes pārvades sistēmā atbilstoši sistēmas tehniskajām iespējām un saskaņā ar diskrimināciju nepieļaujošiem nosacījumiem dabasgāzes saņemšanai no ārvalstīm un aizvadīšanai uz ārvalstīm;
- 4) nodrošināt Inčukalna pazemes gāzes krātuves darbību, tehnisko ekspluatāciju un attīstību, lai sniegtu dabasgāzes krātuves pakalpojumus;
- 5) uzglabāt atsevišķiem enerģijas lietotājiem piederošu dabasgāzes rezervi par šo lietotāju līdzekļiem, ja to pieļauj Inčukalna pazemes gāzes krātuves tehniskās iespējas;
- 6) nodrošināt sistēmas lietotāju vai atsevišķu kategoriju sistēmu lietotāju nediskriminējošas procedūras un darbības;
- 7) sniegt citiem dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem, dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoriem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem nepieciešamo informāciju, lai dabasgāzes transportēšanu un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot savstarpēji savienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību;
- 8) sniegt dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem informāciju, kas nepieciešama efektīvai piekļuvei pārvades sistēmai un Inčukalna pazemes gāzes krātuvei;
- 9) nodrošināt pietiekamas pārrobežu pārvades jaudas, lai integrētos Eiropas dabasgāzes pārvades sistēmas infrastruktūrā, izpildot visas ekonomiski pamatotās un tehniski īstenojamās prasības, kas attiecas uz sistēmas jaudu piegādes drošumu;
- 10) informēt regulatoru par visiem apstākļiem, kuru dēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm varētu iegūt kontroli pār dabasgāzes pārvades sistēmu vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru;
- 11) informēt regulatoru par visiem plānotajiem darījumiem, kuru dēļ būtu atkārtoti jāizvērtē tā atbilstība sertificēšanas prasībām;
- 12) ievērot pārredzamu un nediskriminējošu tirgus procedūru, iepērkot dabasgāzi savu funkciju veikšanai;
- 13) īstenot dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru sadarbību Eiropas un reģionālā līmenī;
- 14) organizēt avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabasgāzes pārvades sistēmā un Inčukalna pazemes gāzes krātuvē, kā arī veikt preventīvas darbības;
- 15) uzturēt kontaktus ar trešajām personām (sistēmas lietotājiem un pretendentiem) un regulatoru;
- 16) pārstāvēt dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklā;
- 17) iekasēt visus maksājumus, kas ir saistīti ar dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmu (tostarp piekļuves maksu, balansēšanas maksu un maksu par palīgpakalpojumiem);

18) nodrošināt tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem un tirgus dalībniekiem.

(Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

113.pants

Dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram papildus šā likuma 15.pantā noteiktajam ir šādi pienākumi:

- 1) nodrošināt dabaszgāzes pārvades sistēmas drošu, efektīvu un saimnieciski izdevīgu darbību, tās tehnisko ekspluatāciju un attīstību;
- 2) nodrošināt dabaszgāzes piegādi sadales sistēmai atbilstoši dabaszgāzes sadales sistēmas operatoru pamatotam pieprasījumam;
- 3) nodrošināt dabaszgāzes plūsmu vadību dabaszgāzes pārvades sistēmā atbilstoši sistēmas tehniskajām iespējām un saskaņā ar diskrimināciju nepieļaujošiem nosacījumiem dabaszgāzes saņemšanai no ārvalstīm un aizvadīšanai uz ārvalstīm;
- 4) nodrošināt lietotāju vai atsevišķu kategoriju sistēmu lietotāju nediskriminējošas procedūras un darbības;
- 5) sniegt citiem dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoriem, dabaszgāzes uzglabāšanas sistēmas operatoriem, sašķidrinātās dabaszgāzes sistēmas operatoriem un dabaszgāzes sadales sistēmas operatoriem nepieciešamo informāciju, lai dabaszgāzes transportēšanu un uzglabāšanu varētu veikt, neapdraudot savstarpēji savienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību;
- 6) sniegt dabaszgāzes pārvades sistēmas lietotājiem informāciju, kas nepieciešama efektīvai piekļuvei pārvades sistēmai;
- 7) nodrošināt pietiekamas pārrobežu pārvades jaudas, lai integrētos Eiropas pārvades infrastruktūrā, izpildot visas ekonomiski pamatotās un tehniski īstenojamās prasības, kas attiecas uz sistēmas jaudu piegādes drošumu;
- 8) informēt regulatoru par visiem apstākļiem, kuru dēļ kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm varētu iegūt kontroli pār dabaszgāzes pārvades sistēmu vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru;
- 9) informēt regulatoru par visiem plānotajiem darījumiem, kuru dēļ būtu atkārtoti jāizvērtē tā atbilstība sertificēšanas prasībām;
- 10) ievērot pārredzamu un nediskriminējošu tirgus procedūru, iepērkot dabaszgāzi savu funkciju veikšanai;
- 11) īstenot dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru sadarbību Eiropas un reģionālā līmenī;
- 12) organizēt avāriju lokalizāciju un likvidāciju dabaszgāzes pārvades sistēmā, kā arī veikt preventīvas darbības;
- 13) uzturēt kontaktus ar trešajām personām (sistēmas lietotājiem un pretendentiem) un regulatoru;
- 14) iekasēt visus maksājumus, kas ir saistīti ar dabaszgāzes pārvades sistēmu (tostarp piekļuves maksu, balansēšanas maksu un maksu par palīgpakalpojumiem);
- 15) nodrošināt tās ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību, kuru tas, pildot savus pienākumus, ir saņēmis no sistēmas lietotājiem un tirgus dalībniekiem.

(Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

114.pants

(1) Vienotajam dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram un dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram ir pienākums nodrošināt atbilstību šā panta otrajā daļā noteiktajām sertificēšanas prasībām un iesniegt regulatoram to apliecinošus dokumentus, bet šā panta trešajā daļā minētajā gadījumā — arī tajā norādīto apliecinājumu.

(2) Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabasgāzes pārvades sistēmas operators atbilst sertificēšanas prasībām, ja ir izpildījis abus šādus nosacījumus:

1) ievēro attiecīgi šā likuma 111.panta trešajā vai ceturtajā daļā noteiktās neatkarības prasības;

2) veic šajā likumā un Eiropas Savienības tiesību aktos pārvades sistēmas operatoram noteiktos pienākumus, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu, Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 994/2010 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un Padomes direktīvas 2004/67EK atcelšanu un Eiropas Parlamenta un Padomes regulā Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību noteiktos pienākumus.

(3) Ja iesniegumu par sertificēšanu iesniedz vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators, kuru kontrolē kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm, tad papildus šā panta pirmās daļas nosacījumiem vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators apliecina, ka attiecīgā sistēmas operatora sertificēšana neapdraudēs Eiropas Savienības dalībvalstu energoapgādes drošumu. Izvērtējot minēto apliecinājumu, regulators ņem vērā:

1) Eiropas Savienības tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek starptautiskās tiesības, tostarp jebkādu ar vienu vai vairākām trešajām valstīm noslēgtu nolīgumu, kura līgumslēdzēja puse ir Eiropas Savienība un kurā ir risināti ar energoapgādes drošumu saistīti jautājumi;

2) Latvijas tiesības un pienākumus pret attiecīgo trešo valsti, ko uzliek ar to noslēgti līgumi, ciktāl tie atbilst Eiropas Savienības tiesību aktiem;

3) citus konkrētās lietas apstākļus.

(4) Regulators nosaka, kādi dokumenti un informācija ir iesniedzama, lai apliecinātu šā panta otrās un trešās daļas prasību izpildi.

(5) Šā panta trešajā daļā noteiktā novērtējuma veikšanai regulators ir tiesīgs pieprasīt un saņemt kompetentu valsts iestāžu atzinumu par Eiropas Savienības un Latvijas tiesībām un pienākumiem pret attiecīgo trešo valsti.

(6) Pienākums pierādīt atbilstību šajā likumā noteiktajām sertificēšanas prasībām gulstas uz dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru.

(Pants stājas spēkā 31.12.2017. Sk. Pārejas noteikumu 44. punktu)

115.pants

(1) Regulators sertificē vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru un pārvades sistēmas operatoru:

1) ja ir saņēmis vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora iesniegumu;

2) pēc savas iniciatīvas šajā likumā noteiktajos gadījumos;

3) pēc argumentēta Eiropas Komisijas pieprasījuma.

(2) Ja iesniegumu par sertificēšanu iesniedz vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators, kuru kontrolē kāda persona vai personas no trešās valsts vai trešajām valstīm, regulators par to nekavējoties informē Eiropas Komisiju.

(3) Regulators četrus mēnešu laikā no vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora iesnieguma vai Eiropas Komisijas pieprasījuma saņemšanas dienas izvērtē vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai pārvades sistēmas operatora atbilstību šā likuma 114.panta otrajā daļā noteiktajām sertificēšanas prasībām.

(4) Ja vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators neatbilst sertificēšanas prasībām, regulators pieņem lēmumu par atteikumu sertificēt vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru un nosaka vienotajam

dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram termiņu trūkumu novērsšanai. Termiņu, kas vienotajam dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram nepieciešams trūkumu novērsšanai, neieskaita šā panta trešajā daļā minētajā termiņā.

(5) Ja vienotais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operators atbilst sertificēšanas prasībām, regulators atzinumu par vienotā dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora atbilstību noteiktajām sertificēšanas prasībām, kā arī ar atzinumu saistīto informāciju nosūta Eiropas Komisijai izvērtēšanai.

(6) Divu mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts Eiropas Komisijas atzinums par vienotā dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora sertificēšanu, regulators pieņem lēmumu par vienotā dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora sertificēšanu un apstiprina dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru. Lēmumu nosūta Eiropas Komisijai.

(7) Ja Eiropas Komisija, izvērtējot šā panta piektajā daļā minēto regulatora atzinumu un ar to saistīto informāciju, secina, ka vienotais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operators neatbilst sertificēšanas prasībām, regulators divu mēnešu laikā pēc Eiropas Komisijas atzinuma saņemšanas pieņem lēmumu par atteikumu sertificēt dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru. Regulators nosaka vienotajam dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram termiņu trūkumu novērsšanai, kā arī termiņu, kādā vienotais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabaszgāzes pārvades sistēmas operators atkārtoti iesniedz iesniegumu par sertificēšanu.

(Pants stājas spēkā 31.12.2017. Sk. Pārejas noteikumu 44. punktu)

116.pants

(1) Šā likuma 111., 114. un 115.pantā termins "kontrolē" lietots Padomes regulas (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula) izpratnē, ar to saprotot tiesības, līgumus vai citus līdzekļus, tostarp īpašumtiesības vai tiesības izmantot visus energoapgādes komersanta aktīvus vai to daļu un tiesības vai līgumus, kas piešķir izšķirošu ietekmi attiecībā uz energoapgādes komersanta pārvaldes institūciju sastāvu, balsošanu vai lēmumiem, kas atsevišķi vai kopā faktiski vai juridiski dod iespēju izšķiroši ietekmēt energoapgādes komersantu.

(2) Šā likuma 111., 114. un 115.panta izpratnē ar terminu "jebkādas tiesības" saprot iespējas izmantot balsstiesības, tiesības iecelt energoapgādes komersanta padomes, valdes vai tādu institūciju locekļus, kurām ir tiesības pārstāvēt šādu komersantu, vai kontrolpaketes turēšanu.

(Pants stājas spēkā 03.04.2017. Sk. Pārejas noteikumu 42. punktu)

117. pants

(1) Vienotais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabaszgāzes pārvades sistēmas operators var vienoties ar citas Eiropas Savienības dalībvalsts dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoru par vienotās dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas izveidi.

(2) Ja saskaņā ar šā panta pirmo daļu dabaszgāzes pārvades sistēmas operatori ir vienojušies par vienotās dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas izveidi, regulators vienojas ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm par dabaszgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu noteikšanu vienotajā dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā.

(3) Vienotais dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabaszgāzes pārvades sistēmas operators sadarbībā ar vienotajā dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistītajiem dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoriem izstrādā un iesniedz regulatoram un regulators, vienojoties ar attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, saskaņo:

1) vienotās dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas lietošanas noteikumus, kuriem jābūt objektīvi pamatotiem, ekonomiski attaisnotiem, taisnīgiem, vienlīdzīgiem, atklātiem un pieejamiem visiem dabaszgāzes pārvades sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kas pieprasa pieeju sistēmai, un kuri dabaszgāzes pārvades sistēmas lietotājiem jāievēro, organizējot dabaszgāzes piegādi;

2) vienotās dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas balansēšanas noteikumus, kuri dabaszgāzes pārvades sistēmas lietotājiem un dabaszgāzes tirgotājiem jāievēro savā darbībā vienotajā dabaszgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā;

3) vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistīto dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru savstarpējās kompensācijas kārtību, lai nepieļautu nelabvēlīgu ietekmi uz vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistīto dabasgāzes pārvades sistēmas operatoru dabasgāzes pārvades pakalpojuma ienākumiem.

(4) Dabasgāzes pārvades sistēmas tehnisko balansēšanu vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā nodrošina dabasgāzes pārvades sistēmas operators sadarbībā ar vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā iesaistītajiem citu Eiropas Savienības dalībvalstu dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājs un dabasgāzes tirgotājs slēdz balansēšanas līgumu ar pārvades sistēmas operatoru, kas darbojas vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā, un atbild par vienotajā dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmā ievadītā un no tās izvadītā dabasgāzes apjoma balansu.

(5) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators nodrošina, ka balansēšanas aprēķini tiek veikti saskaņā ar šā panta trešās daļas 2. punktā minētajiem balansēšanas noteikumiem pārskatāmi un nepieļaujot diskrimināciju. Dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājam un dabasgāzes tirgotājam ir pienākums norēķināties par nebalansu, kas rodas, ja dabasgāzes apjoms, ko tas ievadījis dabasgāzes pārvades sistēmā, neatbilst no dabasgāzes pārvades sistēmas izvadītajam dabasgāzes apjomam. Lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanu, dabasgāzes pārvades sistēmas operators var pieprasīt no dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem un dabasgāzes tirgotājiem garantijas saskaņā ar šā panta trešās daļas 2. punktā minētajiem balansēšanas noteikumiem.

(6) Dabasgāzes pārvades sistēmas operators iekasē vai veic maksājumus saskaņā ar šā panta trešās daļas 3. punktā minēto kompensācijas kārtību. Ienākumus un izdevumus, kas rodas dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram, veicot darbības atbilstoši šā panta trešās daļas 3. punktā minētajai kompensācijas kārtībai, ņem vērā, nosakot dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifus.

(7) Šā panta trešās daļas 1. un 2. punktā minētos noteikumus regulators publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

(17.10.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.10.2019.)

XVI nodaļa

Administratīvie pārkāpumi enerģētikas jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(Nodaļa 03.10.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2019. Nodaļa stājas spēkā 01.07.2020. Sk. Pārejas noteikumu 57. punktu)

118. pants

(1) Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dabasgāzes piegādes, tirdzniecības un lietošanas noteikumu pārkāpšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz sešdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz sešsimt naudas soda vienībām.

(2) Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dabasgāzes patvaļīgu patērēšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz sešdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz sešsimt naudas soda vienībām.

(3) Par elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmas bojāšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz simt divdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz septiņsimt naudas soda vienībām.

(4) Par patvaļīgu pieslēgšanos dabasgāzes apgādes sistēmai vai siltumapgādes sistēmai vai šo sistēmu bojāšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz septiņsimt naudas soda vienībām.

(03.10.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. Pārejas noteikumu 57. un 58. punktu)

119. pants

(1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 118. pantā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic pašvaldības policija vai Valsts policija.

(2) Administratīvā pārkāpuma lietu par šā likuma 118. pantā minētajiem pārkāpumiem izskata pašvaldības administratīvā komisija.

(03.10.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. Pārejas noteikumu 57. un 58. punktu)

XVII nodaļa Enerģētiskā nabadzība

(Nodaļa 21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

120. pants

Enerģētiskās nabadzības skarta mājsaimniecība ir mājsaimniecība Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma izpratnē, kura atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

1) tā ir atzīta par trūcīgu vai maznodrošinātu mājsaimniecību un saņem materiālu atbalstu ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu segšanai;

2) tā ir pašvaldībai piederošu vai tās nomātu dzīvojamo telpu vai sociālo dzīvokli saskaņā ar likumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" vai likumu "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām".

(21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

121. pants

(1) Valsts pārvaldes iestādes, plānojot enerģētikas politikas atbalsta pasākumus, ņem vērā enerģētiskās nabadzības skarto mājsaimniecību skaitu.

(2) Valsts pārvaldes iestādes, plānojot energoefektivitātes politikas pasākumus, nosaka, ka prioritārā kārtā tos īsteno attiecībā uz enerģētiskās nabadzības skartajām mājsaimniecībām.

(3) Enerģētiskās nabadzības skarto mājsaimniecību skaita novērtēšanai izmanto šā likuma 120. pantā minētos kritērijus.

(21.01.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

Pārejas noteikumi

1. Ministru kabinets:

1) līdz 2001.gada 1.decembrim nosaka šā likuma 40.panta ceturtajā daļā paredzēto apjomu un teritoriālo izvietojumu, bet līdz 2001.gada 31.decembrim — šā likuma 41.pantā paredzēto kārtību un prasības koģenerācijas stacijām;

2) līdz 2003.gada 1.janvārim nosaka kārtību, kādā uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības), kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir izsniegtas licences uzņēmējdarbībai ar naftas produktiem (degvielu), izveido un uzglabā naftas un naftas produktu rezerves;

3) līdz 1999.gada 30.jūnijam nosaka kvalificēto elektroenerģijas lietotāju definēšanas kritērijus un kārtību, kādā kvalificētie elektroenerģijas lietotāji iepērk elektroenerģiju ārpus pārvades sistēmas, kā arī izstrādā ar to saistītos nepieciešamos normatīvos aktus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.05.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

2. Energoapgādes uzņēmumu licences, kas izsniegtas pirms šā likuma spēkā stāšanās, ir spēkā līdz attiecīgās licences noteiktā darbības termiņa beigām, un nepieciešamos grozījumus energoapgādes uzņēmumu licences nosacījumos var izdarīt vienīgi likumā noteiktajā kārtībā.

3. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par uzņēmējdarbības regulēšanu enerģētikā" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 21.nr.; 1997, 1., 14.nr.).

4. Likums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā, un Ministru kabinets izslēdz akciju sabiedrību "Latvenergo" no privatizējamo uzņēmumu saraksta.

(03.08.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.08.2000.)

5. Energoapgādi valsts regulējamās nozarēs regulē Energoapgādes regulēšanas padome līdz 2001.gada 1.oktobrim, kad tās funkcijas pārņem Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

6. Energoapgādi pašvaldību regulējamās nozarēs regulē Energoapgādes regulēšanas padome līdz 2001.gada 1.septembrim, kad tās funkcijas pārņem pašvaldību regulatori saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

7. Energoapgādes regulēšanas padomes saistību pārņēmeja ar 2001.gada 1.oktobri ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija.

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

8. Energoapgādes regulēšanas padomes Licenču birojs līdz 2001.gada 1.oktobrim tiek reorganizēts par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izpildinstitūcijas attiecīgām struktūrvienībām saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem".

(10.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2001.)

9. Šā likuma grozījumi, kas attiecas uz vārda "reģeneratīvie" aizstāšanu ar vārdu "atjaunojamie"; grozījumi attiecībā uz 1.panta 7. un 15.punkta, 5.panta otrās daļas, IV, V, VI, VII nodaļas, 77.panta pirmās daļas 2. un 3.punkta, 79. un 80.panta izslēgšanu, kā arī 1.panta 11. un 12.punkta jaunā redakcija (par terminiem "enerģijas pārvade" un "enerģijas sadale") un grozījums attiecībā uz 1.panta papildināšanu ar 24.punktu stājas spēkā vienlaikus ar elektroenerģijas tirgus likuma spēkā stāšanos.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.04.2005.)

10. Ministru kabinets izdod šā likuma 24.panta 1.²daļā, 42.¹panta pirmajā daļā, 43.¹panta otrajā daļā un 46.panta pirmajā daļā paredzētos noteikumus līdz 2006.gada 1.janvārim.

(26.05.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

11. Regulators izdod šā likuma 12.panta ceturtajā daļā paredzētos noteikumus līdz 2006.gada 1.janvārim.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

12. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

13. Šā likuma 84.¹panta pirmajā daļā minētie pieslēguma noteikumi iesniedzami regulatoram apstiprināšanai piecu mēnešu laikā no šā panta spēkā stāšanās dienas.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

14. Šā likuma 15.panta septītajā daļā minētie sistēmas lietošanas noteikumi un dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumi, 45.²panta trešajā un sestajā daļā minētie balansēšanas aprēķinu noteikumi un garantiju pieprasīšanas kritēriji un kārtība iesniedzami regulatoram apstiprināšanai piecu mēnešu laikā no attiecīgo tiesību normu spēkā stāšanās dienas.

(26.05.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.06.2005.)

15. Šā likuma 15.panta piektā un septītā daļa, 42.¹ panta trešā un ceturta daļa, 45.² panta otrā, trešā, ceturta,

piektā un sestā daļa un 45.³ pants stājas spēkā 2014.gada 4.aprīlī.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

16. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

17. Līdz jaunu šā likuma 46.panta pirmajā daļā paredzēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2008.gada 1.oktobrim piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 30.novembra noteikumi Nr.971 "Siltumenerģijas piegādes un lietošanas noteikumi", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

18. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

19. Administratīvās lietas, kuras par maksājuma dokumentiem, energoapgādes komersantu aktiem un citiem dokumentiem, kas sastādīti, lai sagatavotu un pamatotu maksājuma dokumentus, administratīvajā tiesā ierosinātas līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 6.panta ceturtā daļa, administratīvā tiesa pabeidz izskatīt saskaņā ar Administratīvā procesa likumu.

(05.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 04.07.2008.)

20. Grozījums šā likuma 1.panta 20.punktā attiecībā uz vārdu "vai pašvaldības" izslēgšanu stājas spēkā 2009.gada 1.novembrī.

(12.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

21. Ministru kabinets līdz 2010.gada 1.septembrim izdod šā likuma 76.panta otrajā daļā minētos noteikumus, kas paredz kārtību, kādā ierīkojami jauni energoapgādes komersantu objekti. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 1.oktobrim piemērojami Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumi Nr.841 "Elektroapgādes būvju būvniecības kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.06.2010.)

22. *(Izslēgts ar 22.09.2011. likumu, kas stājas spēkā 26.10.2011.)*

23. Centrālā krājumu uzturēšanas struktūra (CKUS) sāk pildīt savas funkcijas no 2010.gada 1.augusta. Ekonomikas ministrija 2010.gadā izsludina atklātu konkursu par šā likuma 72.panta pirmajā daļā minētā pakalpojuma nodrošināšanu un sniegšanu. Lai nodrošinātu valsts naftas produktu rezervju izveides nepārtrauktību, katrai naftas produktu (degvielas) kategorijai konkursu izsludina līdz 2010.gada 1.septembrim.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.02.2011. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2011.)

24. Drošības rezervju pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar šā likuma 72.panta otrajā daļā minēto atklāto konkursu rezultātiem komersanti sāk nodrošināt ne vēlāk kā no 2011.gada 1.jūlija.

(17.02.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2011.)

25. Līdz 2010.gada 31.augustam drošības rezerves tiek uzturētas saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 27.jūnija noteikumiem Nr.541 "Naftas produktu rezerves izveidošanas un uzglabāšanas kārtība".

(17.06.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.07.2010.)

26. Grozījumi šā likuma 7.panta otrajā daļā, 12.panta pirmajā un otrajā daļā stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

27. Šā likuma 1.panta 42.punkts, 7.panta trešā un ceturtā daļa, 7.¹ un 7.² pants stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

28. Regulators līdz 2012.gada 1.janvārim izdod šā likuma 7.¹ panta pirmajā un trešajā daļā minētos normatīvos aktus. Siltumenerģijas ražotāji vai tirgotāji, kuriem 2012.gada 1.janvārī ir spēkā licences siltumenerģijas ražošanai vai tirdzniecībai, reģistrācijas paziņojumu neiesniedz. Šādus siltumenerģijas ražotājus un tirgotājus regulators pēc savas iniciatīvas reģistrē attiecīgajā reģistrā.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

29. Ministru kabinets līdz 2012.gada 1.februārim izdod šā likuma 76.panta otrajā daļā minētos noteikumus, kas paredz kārtību, kādā ierīkojami jauni energoapgādes komersantu objekti. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2012.gada 1.martam piemērojami Ministru kabineta 2010.gada 1.novembra noteikumi Nr.1024 "Elektroenerģijas pārvades un sadales būvju būvniecības kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(22.09.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.10.2011.)

30. Ar 2014.gada 4.aprīli atzīt par spēku zaudējušu Enerģētikas likuma atsevišķu pantu spēkā stāšanās kārtības likumu (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 2005, 14.nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 194.nr.).

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

31. Šā likuma 45.panta 1.¹, otrā, trešā, ceturtā, piektā un sestā daļa stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī. Pirmo ziņojumu, kas minēts šā likuma 45.panta trešajā daļā, dabasgāzes sadales sistēmas operators iesniedz regulatoram līdz 2018.gada 1.janvārim.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

32. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

33. Šā likuma 44.¹ pants stājas spēkā tad, kad Latvijā tiek uzsākta dabasgāzes ieguve, un šā panta spēkā stāšanos nosaka ar īpašu likumu.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

34. Šā likuma 107.panta trešajā, piektajā un septītajā daļā un 109.panta ceturtajā daļā paredzētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2017.gada 3.aprīlim. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017.gada 2.aprīlim piemērojami Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumi Nr.85 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi". Līdz 2017.gada 3.aprīlim dabasgāzes sadales sistēmas lietotājiem, kuri savām vajadzībām iegādājas dabasgāzi ārpus akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" licences darbības zonas, ir tiesības pašu apgādei lietot dabasgāzes sadales sistēmu saskaņā ar divpusēju — attiecīgā lietotāja un akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" — vienošanos, kurā jāparedz iespēja veikt atsevišķus norēķinus par sadales sistēmas lietošanas pakalpojumu.

(11.02.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

35. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

36. Šā likuma 110.panta sestajā daļā paredzētos noteikumus Ministru kabinets izdod līdz 2016.gada 1.decembrim. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai piemērojami Ministru kabineta 2015.gada 13.oktobra noteikumi Nr.580 "Prasības biogāzes un no biomasas ražotās gāzes, kā arī gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķīdinātās dabasgāzes ievadīšanai un transportēšanai dabasgāzes pārvades sistēmā.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

37. *(Izslēgts ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)*

38. Regulators līdz:

1) 2014.gada 1.jūlijam izdod šā likuma 7.¹ panta trešajā daļā minēto normatīvo aktu. Līdz šā normatīvā akta spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2014.gada 30.jūnijam piemērojams regulatora 2013.gada 11.decembra lēmums Nr. 1/34 "Enerģijas ražotāju un tirgotāju reģistrācijas noteikumi";

2) 2017.gada 3.aprīlim izdod šā likuma 107.panta sestajā daļā minēto normatīvo aktu. Līdz šā normatīvā akta

spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017.gada 2.aprīlim piemērojami ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2014.gada 4.decembra lēmumu Nr. 1/17 apstiprinātie "Noteikumi par informāciju elektroenerģijas un dabasgāzes galalietotājiem";

3) 2017.gada 1.aprīlim izdod šā likuma 45.panta piektajā un sestajā daļā un 114.panta trešajā daļā minētos normatīvos aktus.

(13.03.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

39. Šā likuma XIV nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

40. Ministru kabinets līdz dienai, kad stājas spēkā šo pārejas noteikumu 39.punktā paredzētie grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, izdod šā likuma 105.panta sestajā daļā minētos noteikumus.

(13.03.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.03.2014.)

41. Šā likuma 84.¹ panta pirmajā daļā minētie sistēmas pieslēguma noteikumi iesniedzami regulatoram apstiprināšanai piecu mēnešu laikā no dienas, kad stājas spēkā grozījumi šā likuma 84.¹ pantā par pirmās daļas izteikšanu jaunā redakcijā. Līdz dienai, kad stājas spēkā dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumi biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operatoriem un dabasgāzes lietotājiem un dabasgāzes sadales sistēmas pieslēguma noteikumi dabasgāzes lietotājiem, piemērojami ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008.gada 16.jūlija lēmumu Nr.233 apstiprinātie "Dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumi".

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

42. Šā likuma 20.³, 42.², 107. un 109.pants, 111.panta pirmā un otrā daļa, 112., 113. un 116.pants stājas spēkā 2017.gada 3.aprīlī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

43. Šā likuma 108.pants stājas spēkā 2017.gada 10.februārī. Dabasgāzes tirgotājiem, kuru licences dabasgāzes tirdzniecībai 2017.gada 10.februārī ir spēkā, nav jāiesniedz paziņojums par reģistrāciju. Šādus dabasgāzes tirgotājus regulators pēc savas iniciatīvas reģistrē attiecīgajā reģistrā. No 2017.gada 10.februāra līdz 2017.gada 3.aprīlim ar dabasgāzes tirdzniecību nodarbojas dabasgāzes tirgotājs, kuram 2017.gada 10.februārī ir spēkā esoša dabasgāzes tirdzniecības licence. Dabasgāzes tirgotāji un publiskais tirgotājs šā likuma 107.panta pirmajā daļā minētos pienākumus ir tiesīgi pildīt no 2017.gada 3.aprīļa.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

44. Šā likuma 111.panta trešā, ceturta un piektā daļa, 114. un 115.pants stājas spēkā 2017.gada 31.decembrī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

45. Līdz brīdim, kad regulators pieņem lēmumu par vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora sertificēšanu, dabasgāzes pārvades sistēmas operatora pienākumus pilda dabasgāzes apgādes komersants, kuram izsniegta licence dabasgāzes pārvadei.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

46. Līdz brīdim, kad regulators pieņem lēmumu par tarifu apstiprināšanu dabasgāzes pārvadei, uzglabāšanai un sadalei un lēmumu par dabasgāzes cenas apstiprināšanu saistītajiem lietotājiem, attiecīgie sistēmas operatori un publiskais tirgotājs dabasgāzes apgādes pakalpojumus sniedz par tarifiem, kas noteikti akciju sabiedrībai "Latvijas Gāze".

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

47. Ministru kabinets līdz 2016.gada 31.decembrim izdod šā likuma 44.panta otrajā daļā paredzētos noteikumus.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

48. Regulators izdod šā likuma 42.² panta otrajā daļā un 44.panta ceturtajā daļā minētos normatīvos aktus sešu mēnešu laikā no attiecīgo pantu spēkā stāšanās dienas.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

49. Līdz vienotajā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatorā ietilpstošā dabasgāzes pārvades sistēmas operatora apstiprināšanai un norīkošanai dabasgāzes pārvades sistēmas operators darbojas atbilstoši šā likuma 112.pantam.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

50. Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizācijas rezultātā jaunizveidoto subjektu pārreģistrēšana tiešās pārvaldes iestāžu, pašvaldību un autonomu publisko tiesību subjektu administrēto pakalpojumu datubāzēs ir veicama bez maksas. Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizācijas rezultātā jaunizveidotajiem subjektiem šajā likumā noteiktās licences izsniedz bez maksas.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

51. No 2017.gada 3.aprīļa līdz 2019.gada 1.janvārim publiskā tirgotāja pienākumus pilda komersants, kuram 2017.gada 1.februārī ir spēkā esoša dabasgāzes tirdzniecības licence.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

52. Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators līdz 2018.gada 10.janvārim iesniedz regulatoram iesniegumu tā sertificēšanai saskaņā ar šā likuma 115.pantu.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

53. Grozījumi šā likuma 7.pantā par otrās daļas vārdu "dabasgāzes tirdzniecībai — uz pieciem gadiem" izslēgšanu un panta papildināšanu ar piekto daļu, kā arī grozījumi šā likuma 103.pantā par 1.punkta izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2017.gada 10.februārī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

54. Regulators līdz 2017.gada 3.aprīlim no jauna izdod šā likuma 15.panta 1.¹ daļā noteiktās dabasgāzes apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas un izdod 107.panta trešajā daļā noteikto dabasgāzes cenas aprēķināšanas metodiku, kas paredz attiecīgo tarifu un cenas noteikšanu enerģijas vienībās izteiktam dabasgāzes apjomam.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

55. Šā likuma 6.panta trešā daļa un 43.panta pirmā daļa zaudē spēku 2017.gada 3.aprīlī.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

56. Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" reorganizācijas rezultātā jaunizveidotajam subjektam, kas ir dabasgāzes pārvades sistēmas operatora pienākumu pārņēmējs, ir saistoši lēmumi par ieguldījumu izmaksu sadali, kuri līdz dabasgāzes pārvades sistēmas operatora nodalīšanai ir pieņemti atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes regulai Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza regulu (EK) Nr. 713/2009, regulu (EK) Nr. 714/2009 un regulu (EK) Nr. 715/2009.

(11.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.03.2016.)

57. Šā likuma XVI nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(03.10.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2019.)

58. Grozījumi šā likuma XVI nodaļā par pantu numerācijas maiņu un atsaucis precizēšanu stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(14.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.09.2011., 11.02.2016., 03.03.2016. un 21.01.2021. likumu, kas stājas spēkā 16.02.2021.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) *(izslēgts ar 11.02.2016. likumu);*
- 2) Padomes 2009.gada 14.septembra direktīvas 2009/119/EK, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves;
- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija direktīvas 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (Dokuments attiecas uz EEZ);
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (Dokuments attiecas uz EEZ);
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK;
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 17. aprīļa direktīvas (ES) 2019/692, ar ko groza direktīvu 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu;
- 7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija direktīvas (ES) 2019/944 par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza direktīvu 2012/27/ES;
- 8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra direktīvas (ES) 2018/2002, ar ko groza direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti.

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 3.septembrī.

Valsts prezidenta vietā
Saeimas priekšsēdētājs A.Čepānis

Rīgā 1998.gada 22.septembrī